

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

L. A. GEELHOED

prednesené 17. marca 2005¹

I — Úvod

II — Právny rámec

A — Právna úprava ES v odvetví kozmetických výrobkov a napadnuté ustanovenie

Vývoj právnej úpravy

1. V tejto žalobe podanej podľa článku 230 ES navrhuje Francúzska republika zrušenie článku 1 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/15/ES z 27. februára 2003 v rozsahu, v akom dopĺňa do smernice Rady č. 76/768/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa kozmetických výrobkov² nový článok 4a.

2. Vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa kozmetických výrobkov boli harmonizované smernicou 76/768, ktorej cieľom bolo určiť „predpisy na úrovni spoločenstva, ktoré musia byť dodržiavané, pokiaľ ide o zloženie, označovanie a balenie kozmetických výrobkov“. Táto smernica pôvodne neobsahovala žiadne ustanovenie týkajúce sa testov na zvieratách.³

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Smernica 2003/15/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. februára 2003, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 76/768/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa kozmetických výrobkov (Ú. v. EÚ L 66, s. 26; Mim. vyd. 13/031, s. 144).

3 — Smernica Rady 76/768/EHS z 27. júla 1976 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa kozmetických výrobkov (Ú. v. ES L 262, s. 169; Mim. vyd. 13/003, s. 285).

3. Smernica 93/35/EHS doplnila do smernice 76/768 nový článok 4 ods. 1 písm. i), na základe ktorého boli členské štáty povinné, na dosiahnutie súladu s požiadavkami tejto smernice⁴, zakázať od 1. januára 1998 obchodovanie s kozmetickými výrobkami obsahujúcimi zložky, ktoré boli testované na zvieratách. Tento termín bol následne odložený na 30. jún 2000 a neskôr na 30. jún 2002 z dôvodu, že alternatívne metódy testovania, ktoré boli vedecky overené, neboli postačujúce.⁵

4. Legislatívny proces, ktorý viedol k prijatiu napadnutého ustanovenia, je opísaný v nasledujúcich bodoch.

5. V apríli 2000 predložila Komisia návrh smernice, ktorou sa mala siedmykrát meniť

a dopĺňať smernica 76/768⁶. Pretože právnym základom tohto návrhu bol článok 95 ES, legislatívnym procesom, v ktorom sa o ňom rozhodovalo, bol spolourohodovací postup upravený v článku 251 ES.

6. Vo svojom návrhu Komisia okrem iného navrhla zavedenie trvalého a definitívneho zákazu vykonávania testov na zvieratách na účely konečných kozmetických výrobkov na území členských štátov Európskej únie. Okrem toho Komisia navrhla odstránenie zákazu obchodovania zo smernice.

7. Vo svojej spoločnej pozícii k navrhnutým zmenám a doplneniam z februára 2002 Rada opätovne navrhla zákaz obchodovania s kozmetickými výrobkami v prípadoch, keď konečný výrobok alebo jeho zložky boli testované na zvieratách, pričom však zavedenie tohto zákazu podmienila existenciou alternatívnych metód testovania odsúhlasených v rámci Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“) a prijatých na úrovni Spoločenstva. Spoločná pozícia neobsahovala konečné termíny na zavedenie zákazu obchodovania.⁷

4 — Smernica Rady 93/35/EHS zo 14. júna 1993, ktorou sa šiestykrát mení a dopĺňa smernica Rady 76/768/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov, vzťahujúcich sa na kozmetické výrobky (Ú. v. ES L 151, s. 32; Mim. vyd. 13/012, s. 75). Článok 4 ods. 1 smernice 76/768 v znení zmien a doplnení stanovoval, že „V prípade nedostatočného pokroku vo vývoji vhodných metód nahrádzajúcich testovanie na zvieratách, a najmä v tých prípadoch, kde alternatívne metódy testovania neboli napriek vynaloženému úsiliu vedecky overené, neposkytujú tak spotrebiteľovi rovnakú úroveň ochrany so zreteľom na toxikologické testy príručky OECD, Komisia prijme do 1. januára 1997 návrh opatrení na odklad dátumu vykonávania tohto ustanovenia na dostatočne dlhé obdobie, v každom prípade najmenej na dva roky...“.

5 — Smernica Komisie 97/18/ES zo 17. apríla 1997, ktorou sa odkladá termín, po ktorom sú zakázané testy na zvieratách pre zložky alebo kombinácie zložiek kozmetických výrobkov [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 114, s. 43), smernica Komisie 2000/41/ES z 19. júna 2000, ktorou sa po druhýkrát odkladá termín, po ktorom sú zakázané testy na zvieratách na prísady alebo kombinácie prísad kozmetických výrobkov (Ú. v. ES L 145, s. 25; Mim. vyd. 13/025, s. 278).

6 — Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa siedmykrát mení a dopĺňa smernica Rady 76/768/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na kozmetické výrobky [neoficiálny preklad], KOM (2000) 189 Ú. v. ES C311E, s. 134.

7 — Spoločná pozícia (ES) č. 29/2002 zo 14. februára 2002, ktorú Rada prijala v súlade s postupom upraveným v článku 251 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva s cieľom prijať smernicu Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 76/768/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na kozmetické výrobky [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES C 113, 2002, E/06 s. 109).

8. V júni 2002 prijal Parlament svoju pozíciu k spoločnej pozícii Rady. Medzi zmenami, ktoré navrhol, bolo zavedenie zákazu obchodovania v prípade, keď sú k dispozícii alternatívne metódy, s uvedením konečného dátumu, po ktorom už nie je možné obchodovať so žiadnymi výrobkami, ktoré boli testované na zvieratách bez ohľadu na to, či v tom čase budú existovať overené alternatívne metódy alebo nie.⁸

a Parlament následne schválili spoločný text, ktorý predstavoval kompromis medzi vlastnými pozíciami týchto dvoch inštitúcií.

Napadnuté ustanovenie

9. V júli 2002 prijala Komisia svoje stanovisko k zmenám a doplnkom, ktoré navrhol Parlament k spoločnej pozícii Rady, a v tomto stanovisku odmietla opätovné zavedenie zákazu obchodovania v podobe navrhutej Parlamentom.⁹

11. *Zákaz testovania a obchodovania.* Článok 1 ods. 2 smernice 2003/15 mení a dopĺňa smernicu 76/768 okrem iného tým, že zavádza nový článok 4a, ktorý stanovuje, že zákaz testovania a obchodovania s kozmetickými výrobkami a zložkami, ktoré boli testované na zvieratách, nadobudne účinnosť v určenom termíne. Znenie tohto zákazu sa nachádza v článku 4a ods. 1:

10. Z dôvodu, že Rada nebola schopná v celom rozsahu prijať zmeny a doplnky k jej spoločnej pozícii, ktoré navrhol Parlament, bol v októbri 2002 zvolaný Zmierovací výbor. Po prvom zasadnutí, na ktorom došlo k neúspešným pokusom dosiahnuť dohodu, došlo k dohode týkajúcej sa napadnutého ustanovenia na druhom zasadnutí Zmierovacieho výboru v novembri 2002.¹⁰ Rada

„Bez dopadu na všeobecné povinnosti odvodené z článku 2 členské štáty zakážu:

- a) uvádzanie kozmetických výrobkov na trh, ktorých konečné zloženie bolo s cieľom splnenia požiadaviek tejto smernice podrobené testom na zvieratách za použitia inej ako alternatívnej metódy po tom, ako príslušná alternatívna metóda bola legalizovaná a prijatá na úrovni spoločenstva s príslušným ohľadom na vývoj legalizácie v rámci OECD;

8 — Odporúčanie pre druhé čítanie, týkajúce sa spoločnej pozície, ktorú Rada prijala s cieľom prijať smernicu Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 76/768/EHS, PE 232.072/DEF.

9 — KOM (2002) 435 (01).

10 — Správa o spoločnom texte schválenom Zmierovacím výborom k smernici Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 76/768/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na kozmetické výrobky [PE-CONS 3668/2002 — C5-0557/2002 — 2000/077(COD)].

b) uvádzanie na trh kozmetických výrobkov obsahujúcich zložky alebo kombinácie zložiek, ktoré boli s cieľom splnenia požiadaviek tejto smernice podrobené testom na zvieratách za použitia inej ako alternatívnej metódy po tom, ako príslušná alternatívna metóda bola legalizovaná a prijatá na úrovni spoločenstva s príslušným ohľadom na vývoj legalizácie v rámci OECD;

z 27. júna 1967... alebo v prílohe IX k tejto smernici...“.¹²

12. Článok 2 smernice 76/768, na ktorý odkazuje napadnuté ustanovenie, obsahuje jednu zo základných zásad smernice: „Kozmetické výrobky umiestnené na trh v rámci spoločenstva nesmú zapríčiniť poškodenie ľudského zdravia v prípade ich aplikácie za normálnych podmienok používania.“

c) vykonávanie testov na zvieratách na konečných kozmetických výrobkoch na svojom území^[11] s cieľom splnenia požiadaviek tejto smernice;

13. V stručnosti možno uviesť, že podľa článku 4a má zákaz testovania a obchodovania pre väčšinu testovacích metód nadobudnúť účinnosť šesť rokov po nadobudnutí účinnosti smernice, pričom Komisia vypracuje časové rozvrhy pre postupné ukončenie vykonávania rozličných druhov testov na zvieratách najneskôr do roku 2009. Legalizácia a potvrdenie alternatívnych metód testovania musia byť uskuutočnené na úrovni Spoločenstva, pričom sa prihliadne aj na vývoj v rámci OECD.

d) vykonávanie testov na zvieratách na zložkách alebo na kombináciách zložiek na svojom území s cieľom splnenia požiadaviek tejto smernice najneskôr do dátumu, od ktorého sa tieto testy majú nahradiť jednou alebo viacerými legalizovanými alternatívnymi metódami, ktoré sú vymenované v prílohe V k smernici Rady 67/548/EHS

14. *Časové rozvrhy.* Článok 4a ods. 2 stanovuje, že Komisia vypracuje časové rozvrhy

11 — Odsok 3 článku 4a definuje „konečný kozmetický výrobok“ ako kozmetický výrobok v jeho konečnom zložení, ako je umiestnený na trh a dostupný konečnému spotrebiteľovi, alebo jeho prototyp (ten je definovaný ako prvý model alebo vzorka, ktorá nepochádza z výrobných dávok a podľa ktorého je kopírovaný konečný kozmetický výrobok alebo je finálne vyvinutý).

12 — Článok 4a stanovuje, že obsah prílohy IX smernice 2003/15 stanoví Komisia najneskôr do 11. septembra 2004 v súlade s postupom uvedeným v článku 10 ods. 2 a po porade s Vedeckým výborom pre kozmetické výrobky a nepotravinárske výrobky (SCCNFP). Pozri smernicu Komisie 2004/94/ES z 15. septembra 2004, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 76/768/ES, pokiaľ ide o prílohu IX (Ú. v. EÚ L 294, s. 28).

pre vykonanie ustanovení podľa článku 4a ods. 1 písm. a), b) a d) tak, aby boli sprístupnené verejnosti najneskôr do 11. septembra 2004. Tieto časové rozvrhy mali byť vypracované po porade s Vedeckým výborom pre kozmetické výrobky a nepotravinárske výrobky určené pre spotrebiteľov (SCCNFP) a Európskym centrom pre legalizáciu alternatívnych metód (ECVAM) a s náležitým zreteľom na vývoj legalizácie v rámci OECD.¹³ Článok 4a ods. 1 písm. c), ktorý zakazuje pokusy na zvieratách na účely konečných kozmetických výrobkov, musí byť vykonaný do 11. septembra 2004, zatiaľ čo ustanovenia článku 4a ods. 1 písm. a), b) a d) musia byť vykonané do marca 2009. Pokiaľ ide o testy týkajúce sa toxicity opakovaných dávok, reprodukčnej toxicity a toxikokinetiky, pre ktoré zatiaľ neexistujú žiadne alternatívne metódy, musí byť článok 4a ods. 1 písm. a) a b) vykonaný do roku 2013.¹⁴

Komisia predkladá Európskemu parlamentu a Rade.¹⁵ Okrem toho na základe týchto výročných správ môžu byť časové rozvrhy ustanovené v súlade s odsekem 2 upravené najneskôr do 6 alebo 10 rokov. Časové rozvrhy možno zmeniť len po porade s SCCNFP a ECVAM.

16. Podľa článku 4a bodu 2.3 v prípade, že štúdie Komisie dospejú najneskôr do marca 2007 k záveru, že z technických príčin nebude do marca 2009 vyvinutý a legalizovaný jeden alebo viac alternatívnych testov uvedených v bode 2.1, Komisia informuje Európsky parlament a Radu a predloží návrh podľa článku 251 Zmluvy.

15. Článok 4a bod 2.2 stanovuje, že Komisia preskúma možné technické ťažkosti pri uplatňovaní zákazu týkajúceho sa testov, pre ktoré zatiaľ neexistujú žiadne alternatívne metódy. Informácie o predbežných a konečných výsledkoch týchto štúdií by mali byť súčasťou výročných správ, ktoré

17. *Konanie o povolenie výnimky.* Článok 4a bod 2.4 stanovuje, že vo výnimočných situáciách, keď „je spochybnená zdravotná bezpečnosť [vzniknú vážne obavy, pokiaľ ide o bezpečnosť — *neoficiálny preklad*] existujúcich kozmetických zložiek“, môže členský štát požiadať Komisiu o povolenie výnimky z článku 4a ods. 1. Komisia môže, po porade s SCCNFP a odôvodnením rozhodnutím,

13 — Pozri prípravný dokument pracovníkov Komisie z 1. októbra 2004, SEC(2004) 1210, časové rozvrhy pre postupné ukončenie vykonávania testov na zvieratách v rámci siedmej zmeny a doplnenia smernice o kozmetických výrobkoch (smernica Rady 76/768/EHS).

14 — Článok 4a bod 2.1.

15 — Pozri článok 9 smernice 76/768, zmenenej a doplnenej článkom 1 ods. 9 smernice 2003/15, podľa ktorého tieto výročné správy obsahujú tiež správu o pokroku dosiahnutom Komisiou v jej úsilí získať od OECD uznanie pre alternatívne metódy legalizované na úrovni Spoločenstva a od nečlenských krajín uznanie výsledkov testov bezpečnosti vykonaných v Spoločenstve pri použití alternatívnych metód, najmä v rozsahu dohôd o spolupráci medzi Spoločenstvom a týmito krajinami; ako aj spôsob, akým boli brané do úvahy špecifické požiadavky malých a stredne veľkých podnikov.

povoliť výnimku v súlade s postupom uvedeným v článku 10 ods. 2 smernice 76/768.¹⁶ Rozhodnutie o povolení výnimky, podmienky s ňou spojené a konečný dosiahnutý výsledok sú súčasťou výročnej správy Komisie.

19. Článok 3 smernice 2003/15 vyžaduje, aby členské štáty uviedli do účinnosti vykonávaciu právnu úpravu do 11. septembra 2004.²⁰

B — Ďalšia právna úprava Spoločenstva

18. *Iné ustanovenia smernice 2003/15.* Bez ohľadu na napadnuté ustanovenie, smernica 2003/15 okrem iného upravuje: a) zrušenie článku 4 ods. 1 písm. i) smernice 76/768 (ktorý stanovuje samostatný zákaz obchodovania s kozmetickými výrobkami, ktoré obsahujú zložky testované na zvieratách) so spätným účinkom od 1. júla 2002¹⁷; b) zákaz používania látok klasifikovaných ako karcinogénne, mutagénne alebo toxické pre reprodukciu v kozmetických výrobkoch¹⁸; a c) povinné uvádzanie dátumu „minimálnej trvanlivosti“ a zoznamu zložiek pri označovaní určitých kozmetických výrobkov¹⁹.

20. Okrem uvedených predpisov, ktoré sa uplatňujú výlučne na kozmetické výrobky, existuje množstvo predpisov Spoločenstva týkajúcich sa testovania na zvieratách, ktoré sa uplatňujú všeobecne, vrátane oblastí mimo odvetvia kozmetických výrobkov.

21. Všeobecné pravidlá upravujúce použitie zvierat na účely testovania v rámci Spoločenstva boli stanovené v smernici Rady 86/609 v znení zmien a doplnení.²¹ Táto smernica upravuje podmienky, za ktorých môžu byť takéto testy vykonávané na území členských štátov. Predovšetkým článok 7 tejto smernice vyžaduje, aby testovanie na zvieratách nahradili alternatívne metódy

16 — Bod 2.4. článku 4a stanovuje, že toto povolenie „stanovuje podmienky spojené s touto výnimkou v zmysle osobitných cieľov, dĺžky trvania a správy o výsledkoch. Výnimka sa povolí len v prípade, ak je a) zložka používaná často a nedá sa nahradiť inou zložkou, ktorá by bola schopná plniť podobnú funkciu; b) u ľudí odôvodnený osobitný zdravotný problém a potreba vykonania testov na zvieratách je odôvodnená a podložená protokolom o detailnom výskume, ktorý je navrhnutý ako podklad pre hodnotenie“.

17 — Článok 1 ods. 1 smernice 2003/15.

18 — Článok 1 ods. 2 smernice 2003/15 (ktorý doplnil do smernice 76/768, nový článok 4b).

19 — Článok 1 ods. 3 a 4 smernice 2003/15. Na základe článku 2 smernice 2003/15 sú členské štáty povinné prijať „všetky potrebné opatrenia“ na zabezpečenie toho, aby od 11. marca 2005 ani výrobcovia, ani dovozcovia, ktorí sú usadení v rámci Spoločenstva, neuvádzali na trh kozmetické výrobky, ktoré nie sú v súlade s týmito požiadavkami.

20 — V záujme právnej istoty však smernica stanovuje retroaktívne uplatnenie článku 1 ods. 1, ktorý zrušuje článok 4 ods. 1 písm. i) smernice 76/768 (t. j. 30. jún 2002 ako konečný termín pre zákaz testovania kozmetiky na zvieratách).

21 — Smernica Rady 86/609/EHS z 24. novembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa ochrany zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely (Ú. v. ES L 358, s. 1; Mim. vyd. 15/001, s. 292).

v prípade, ak takéto metódy existujú a sú vedecky vyhovujúce. Táto smernica však neobsahuje žiaden časový limit pre nahradenie testovania na zvieratách.

„s výrobkami pochádzajúcimi z územia zmluvnej strany dovezenými na územie inej zmluvnej strany sa nebude zaobchádzať menej priaznivo ako s podobnými výrobkami vnútroštátneho pôvodu, pokiaľ ide o všetky zákony, nariadenia a požiadavky ovplyvňujúce ich predaj, ponúkanie na predaj, kúpu, dopravu, distribúciu alebo použitie na vnútornom trhu...“. [*neoficiálny preklad*]

22. Okrem toho Protokol o ochrane a blahu zvierat sa stal na základe Amsterdamskej zmluvy prílohou Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. Tento protokol stanovuje, že:

„So želaním zabezpečiť zlepšenú ochranu a rešpektovanie blaha zvierat ako cítiacich bytostí... pri formulovaní a vykonávaní politiky spoločenstva v oblasti poľnohospodárstva, dopravy, vnútorného trhu a výskumu berie spoločenstvo a členské štáty maximálny ohľad na požiadavky blaha zvierat, pričom rešpektujú zákonné a správne ustanovenia a zvyky členských štátov týkajúce sa najmä náboženských rituálov, kultúrnych tradícií a regionálneho dedičstva“.

24. Článok XX ods. 1 písm. b) GATT v spojení s úvodným ustanovením článku XX stanovuje nasledujúcu výnimku z GATT:

C — Článok III ods. 4 a článok XX ods. 1 písm. b) GATT

23. Článok III ods. 4 GATT obsahuje zásadu zákazu diskriminácie pri dovoze v oblasti vnútorných úprav:

„Pod podmienkou, že sa tieto opatrenia neuplatňujú spôsobom, ktorý by zakladal prostriedok svojoľnej a neopodstatnenej diskriminácie medzi štátmi v prípadoch, keď existujú rovnaké podmienky, alebo skryté obmedzenie medzinárodného obchodu, nemožno žiadne ustanovenie tejto zmluvy vykladať spôsobom, ktorý by zabráňoval ktorejkoľvek zmluvnej strane prijatie a vynucovanie opatrení... nevyhnutných na ochranu života ľudí, zvierat alebo rastlín alebo zdravia.“ [*neoficiálny preklad*]

25. V tejto súvislosti bol pojem „nevyhnutnosti“ vyložený tak, že opatrenie nie je v zmysle tohto ustanovenia opodstatnené v prípade, ak bolo za primeraných podmienok dostupné iné opatrenie, zlučiteľnejšie s pravidlami GATT.²²

28. Pojednávanie, na ktorom sa zúčastnili všetci účastníci konania, sa konalo 18. januára 2005.

III — Konanie pred Súdnyim dvorom

26. Francúzska vláda podala prejednávaniu žalobu o neplatnosť do kancelárie Súdneho dvora 10. júna 2003. Následne boli podané vyjadrenia Rady a Európskeho parlamentu, replika francúzskej vlády a dupliky žalovaných.

27. Listom z 15. novembra 2004 Súdny dvor požiadal účastníkov konania, aby písomne vysvetlili svoje tvrdenia týkajúce sa súladu článku 4a smernice 76/768 s predpismi WTO bez toho, aby boli dotknuté ich stanoviská týkajúce sa toho, či sa možno v prejednávanej veci odvolávať na predpisy WTO. Po podaní písomných odpovedí bola písomná časť konania vyhlásená za skončenú.

IV — Pripomienky účastníkov konania

A — Francúzska vláda

29. Na úvod francúzska vláda tvrdí, že jej žaloba je prípustná. V odpovedi na tvrdenia žalovaných, podľa ktorých nie je možné čiastočné zrušenie smernice 2003/15 z dôvodu, že článok 1 ods. 2 nemožno oddeliť od článku 1 ods. 1, francúzska vláda uznáva, že v dôsledku požadovaného čiastočného zrušenia by už nebolo zakázané testovanie na zvieratách na kozmetické účely. Podľa jej presvedčenia to však neovplyvňuje oddeliteľnosť článku 1 ods. 2 z dôvodu, že by boli „ponechané v účinnosti“ ostatné ustanovenia smernice a že neexistuje žiadna nevyhnutná právna súvislosť medzi týmito dvoma odsekmi.

30. V tejto súvislosti sa francúzska vláda odvoláva na rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Nemecko/Parlament a Rada²³ a tvrdí, že subjektívny zámer zákonodarcu Spoločen-

22 — Pozri napríklad správu odvolacieho orgánu vo veci EC-Asbestos, WT/DS135/AB/R, 2001, prijatú 5. apríla 2001.

23 — Rozsudok z 5. októbra 2000, Nemecko/Parlament a Rada, C-376/98, Zb. s. I-8419.

stva, pokiaľ ide o to, či by prijal smernicu bez sporného ustanovenia je bezvýznamný: namiesto toho má význam otázka, či by čiastočné zrušenie ovplyvnilo podstatu smernice. Podľa názoru francúzskej vlády to však nie je prípad v prejednávanej veci. Ďalej tvrdí, že cieľ ochrany zvierat by naďalej zabezpečovala smernica 86/609 a že by nebolo logické, aby v prejednávanej veci navrhovala zrušenie článku 1 ods. 1, pretože by to opätovne zaviedlo článok 4 ods. 1 písm. i) smernice 76/768, ktorý stanovil 30. jún 2002 ako konečný termín pre zákaz obchodovania s kozmetikou testovanou na zvieratách.

v kozmetickom priemysle; b) nie je zrejmé, či sa zákaz vzťahuje na nové kozmetické výrobky, ktoré sami osebe nie sú testované na zvieratách, ale ktoré využívajú výsledky už existujúcich testov; c) nie je zrejmé, či je zakázané testovanie na zvieratách na území členského štátu v prípade, ak je jeho účelom splnenie predpisov tretej krajiny alebo ak sú tieto výrobky určené na vývoz, a d) nie je zrejmé, či možno v rámci EÚ obchodovať so zložkami a výrobkami, ktoré možno boli testované na zvieratách mimo EÚ, pretože tieto testy neboli vykonané „s cieľom splnenia požiadaviek“ smernice. Hoci francúzska vláda uznáva, že výklady, ktoré vo svojich návrhoch zastáva Rada a Parlament sú možné, a v niektorých prípadoch najviac pravdepodobné, nie sú tieto inštitúcie vo svojich názoroch dostatočne určité na to, aby boli splnené požiadavky právnej istoty.

31. Pokiaľ ide o meritum veci, francúzska vláda uplatňuje na podporu svojej žaloby päť hlavných tvrdení.

32. Po prvé, tvrdí, že napadnuté ustanovenie porušuje zásadu právnej istoty. Podľa jej presvedčenia: a) znenie článku 4a zakazujúce testy vykonávané „s cieľom splnenia požiadaviek tejto smernice“ je neurčité v tom zmysle, že zo znenia smernice nie je zrejmé, či sa tento zákaz uplatní aj na testy vykonávané s cieľom vyhovieť inej právnej úprave. Z uvedeného dôvodu tak nie je zrejmé, či výsledky testov vykonávaných na účely inej právnej úpravy možno použiť

33. Podľa presvedčenia francúzskej vlády tieto nejasnosti znamenajú, že členské štáty môžu prebrať smernicu rozlične, a tak spôsobujú neprijateľný nedostatok právnej istoty pre kozmetické spoločnosti. V tejto súvislosti francúzska vláda poukazuje na skutočnosť, že príjmy z vývozu, ktoré dosahujú francúzske kozmetické spoločnosti s vedúcim postavením v odvetví kozmetických výrobkov Spoločenstva, predstavujú v priemere viac ako polovicu ich obratu. Okrem toho hlavné krajiny dovážajúce kozmetiku Spoločenstva, vrátane Číny, Japonska, Kórei a v určitej miere aj Spojených štátov, vyžadujú od kozmetických spoločností predloženie

dôkazu, že ich výrobky sú bezpečné pre zvieratá skôr, ako im poskytnú oprávnenie na obchodovanie. V dôsledku toho sa vyžaduje právna istota s cieľom zachovať súťažnú pozíciu európskeho kozmetického priemyslu. Napadnuté ustanovenie znamená, že množstvo látok použiteľných v odvetví kozmetiky sa bude postupne znižovať.

35. Po tretie, francúzska vláda tvrdí, že smernica porušuje zásadu proporcionality v tom, že negatívny účinok spôsobený vykonaním jej ustanovenia by bol neprimeraný jeho cieľu. Na podporu tohto tvrdenia francúzska vláda uvádza, že úžitok, ktorý zvieratám prináša napadnuté ustanovenie je mimoriadne obmedzený, keďže len 0,3 % testov na zvieratách sa vykonáva pre potreby kozmetických výrobkov. Ako tvrdí, toto nepostačuje na odôvodnenie vyššie uvedených obmedzení spôsobených smernicou v oblasti slobody usadiť sa na účely výkonu zárobkovej činnosti, ako ani rizík, ktoré spôsobuje ľudskému zdraviu absencia alternatívnych metód v súčasnosti.

34. Po druhé, francúzska vláda tvrdí, že táto smernica porušuje zásadu slobodného výkonu zárobkovej činnosti.²⁴ Podľa jej názoru nie je ochrana zvierat cieľom Spoločenstva všeobecného záujmu, ktorý by postačoval na odôvodnenie obmedzenia tejto slobody. Francúzska vláda tvrdí, že dokonca aj v prípade, ak by ochrana zvierat bola v tejto súvislosti oprávnené sledovaným cieľom, je obmedzenie uvedenej slobody obsiahnuté v článku 4a tomuto cieľu neprimerané. Tvrdí, že napadnuté ustanovenie predovšetkým nenáležite znevýhodní európsky priemysel v porovnaní so súťažiteľmi z nečlenských štátov EÚ. Uvádza, že v prípade doslovného výkladu sporných situácií predpokladaných vyššie by boli kozmetické spoločnosti nútené, aby presunuli svoje výskumné centra mimo územia Spoločenstva, čo je krok, ktorý by sa ukázal veľmi ťažký pre mnohé malé a stredne veľké podniky.

36. Francúzska vláda ďalej tvrdí, že ustanovenie upravujúce výnimku stanovenú v článku 4a bode 2.4. nepostačuje na zmiernenie týchto rizík pre ľudské zdravie z dôvodu, že prísne podmienky výnimky znamenajú, že toto ustanovenie sa uplatní príliš neskoro na to, aby bolo náležitou odpoveďou na potrebu zabrániť rizikám pre ľudské zdravie.

37. Po štvrté, francúzska vláda tvrdí, že napadnuté ustanovenie porušuje zásadu prevencie. Odkazuje predovšetkým na rozsudok

²⁴ — Pozri napríklad rozsudok z 28. apríla 1998, *Metronome Musik*, C-200/96, Zb. s. I-1953, bod 21.

Súdu prvého stupňa vo veci Pfizer²⁵ a tvrdí, že smernica spôsobuje pre ľudské zdravie neprijateľné riziko z vyššie vysvetlených dôvodov, ktoré sa týkajú proporcionality. Predovšetkým je presvedčená, že zákonodarca Spoločenstva posúdil vec zjavne nesprávne, keď nezobral do úvahy vedecké správy SCCNFP a ECVAM, podľa ktorých nie všetky alternatívne metódy budú dostupné do termínov ustanovených smernicou, t. j. do rokov 2009 a 2013.

činnosť v Spoločenstve, a tými, ktoré vykonávajú činnosť aj v rámci tretích krajín v prípade, ak by mala byť smernica vykladaná v tom zmysle, že povoľuje vykonávanie testov, či už v rámci alebo mimo Spoločenstva, s cieľom vyhovieť predpisom tretích krajín.

39. Napokon, v odpovedi na výzvu Súdneho dvora, aby účastníci konania vysvetlili svoje stanoviská, pokiaľ ide o súlad napadnutého ustanovenia s predpismi WTO, francúzska vláda poznamenáva, že podľa judikatúry Súdneho dvora nemožno zákonnosť aktov inštitúcii Spoločenstva preskúmať vo vzťahu k dodržaniu podmienok dohody WTO alebo jej príloh, a to v dôsledku povahy tejto dohody. Francúzska vláda sa ďalej domnieva, že napadnuté ustanovenie nepatrí medzi dve výnimky z pravidiel, ktoré ustálil Súdny dvor.²⁶

38. Po piate, francúzska vláda tvrdí, že článok 4a je porušením zásady zákazu diskriminácie. Podľa jej názoru v prípade, ak by domnienky, ktoré vyslovila vo svojich tvrdeniach týkajúcich sa právnej istoty, boli správnym výkladom smernice, mohlo by to znamenať diskrimináciu medzi: a) spoločnosťami vykonávajúcimi činnosť výlučne v odvetví kozmetiky a spoločnosťami vykonávajúcimi činnosť v iných odvetviach, ktoré by mohli používať vo svojich kozmetických výrobkoch zložky, ktoré boli testované na zvieratách pre potrebu iných predpisov; b) spoločnosťami, ktoré svoju kozmetiku vyvážajú a spoločnosťami, ktoré tak nerobia v prípade, ak by smernica mala byť vykladaná v tom zmysle, že povoľuje vykonávanie testov pre výrobky určené na vývoz, alebo c) spoločnosťami, ktoré vykonávajú celú svoju

40. Francúzska vláda však napriek tomu žiada Súdny dvor, aby posúdil význam pravidiel GATT v prejednávanej veci s prihliadnutím na zásadu „jednotného výkladu“, konkrétne zásadu, že „prednosť medzinárodných zmlúv, ktoré uzavrelo Spoločenstvo pred sekundárnou právnou úpravou Spoločenstva vyžaduje, aby táto právna úprava bola v čo najširšej možnej miere vykladaná v súlade s týmito zmluvami“.²⁷ V tejto súvislosti francúzska vláda poukazuje na skutočnosť, že Komisia sa vo svojom

26 — Rozsudok z 23. novembra 1999, Portugalsko/Rada, C-149/96, Zb. s. I-8395.

27 — Rozsudok z 10. septembra 1996, Komisia/Nemecko, C-61/94, Zb. s. I-3989.

25 — Rozsudok z 11. septembra 2002, Pfizer Animal Health/Rada, T-13/99, Zb. s. II-3305.

pôvodnom návrhu obmedzila na zákaz vykonávania testov na zvieratách na území členských štátov s cieľom dodržať predpisy WTO. Na tomto základe francúzska vláda tvrdí, že napadnuté ustanovenie, a predovšetkým zákaz obchodovania, je v rozpore s pravidlami GATT, a to z ďalej uvedených dôvodov.

41. Po prvé tvrdí, že zákaz obchodovania je v rozpore s článkom III ods. 4 GATT z dôvodu, že: a) zákaz je opatrením, ktoré ovplyvňuje predaj kozmetických výrobkov v zmysle článku III ods. 4; b) kozmetické výrobky alebo zložky testované pomocou alternatívnych metód legalizovaných na úrovni Spoločenstva a tie, ktoré boli testované pomocou iných metód, sú „podobnými“ výrobkami v zmysle tohto článku, a to pokiaľ ide o ich fyzikálne vlastnosti, ich konečné použitie, zvyky a preferencie spotrebiteľa a ich colnú klasifikáciu, a c) podľa smernice podliehajú dovozy menej priaznivému zaobchádzaniu ako výrobky Spoločenstva, keďže článok 4a smernice povoľuje obchodovanie s kozmetickými výrobkami len v prípade, ak bola použitým testom „alternatívna metóda [a] po tom, ako príslušná alternatívna metóda bola legalizovaná a prijatá na úrovni spoločenstva...“.

42. Okrem toho francúzska vláda odmieta uplatniteľnosť všeobecnej výnimky uvedenej

v článku XX ods. 1 písm. b) GATT na napadnuté ustanovenie. Hoci uznáva, že zákaz obchodovania predstavuje postup, ktorého cieľom je ochrana ľudského života a zdravia, podľa jej názoru nie je tento zákaz nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa z dôvodu, že existujú iné opatrenia, ktoré by ho dosiahli bez toho, aby boli v rozpore s právom WTO.²⁸ Francúzska vláda ďalej tvrdí, že zákaz obchodovania nespĺňa podmienky vyplývajúce z „úvodných“ ustanovení článku XX GATT v tom, že sa v podstate rovná ekonomickému embargu, ktoré núti iných členov prijať v zásade rovnaké všeobecné predpisy na dosiahnutie cieľa, ktorý bol definovaný na úrovni Spoločenstva.²⁹ Francúzska vláda tvrdí, že takýto zámer presahujúci hranice Spoločenstva je očividne zrejmý z výmeny stanovísk medzi Parlamentom a Komisiou a je v skutočnosti „hlavným odôvodnením zákazu obchodovania na území Spoločenstva“.

43. Na základe týchto tvrdení dospieva francúzska vláda k záveru, že zákaz obchodovania obsiahnutý v napadnutom ustanovení je v rozpore s právom WTO.

28 — Pozri napríklad správu odvolacieho orgánu vo veci Kórea — rozličné opatrenia týkajúce sa hovädzieho mäsa, WT/DS161/AB/R, WT/DS169/AB/R, prijatú 10. januára 2001.

29 — Pozri správu odvolacieho orgánu vo veci USA-Shrimp, WT/DS58/AB/R, prijatú 6. novembra 1998.

B — Rada Európskej únie

44. Rada uplatnila na svoju obranu nasledujúce tvrdenia.

45. Pokiaľ ide o prípustnosť, Rada sa počas ústnej časti konania pred Súdnyim dvorom pripojila k tvrdeniu Parlamentu, v zmysle ktorého je prejednávaná žaloba neprípustná z dôvodu, že článok 1 ods. 2 nemožno oddeliť od článku 1 ods. 1.³⁰ Podľa názoru Rady by sa takéto čiastočné zrušenie prejavilo v úplne odlišnom texte a zbavilo by smernicu 2003/15 jej podstaty.

46. Pokiaľ ide o údajné porušenie zásady právnej istoty, Rada trvá na tom, že výraz „s cieľom splnenia požiadaviek tejto smernice“ v napadnutom ustanovení jednoducho poukazuje na cieľ smernice 76/768, konkrétne ochranu verejného zdravia. Podľa presvedčenia Rady napadnuté ustanovenie nepochybne znamená, že ako dôkaz, že kozmetická zložka alebo výrobok sú bezpečné pre verejné zdravie možno použiť len alternatívne metódy, ktoré nevyužívajú testovanie na zvieratách. Ako tvrdí Rada, v dôsledku toho je nepochybne zakázané vykonávanie testov na zvieratách v rámci EÚ pre kozmetické výrobky alebo zložky určené

na vývoz, zákaz „obchodovania“ sa vzťahuje aj na poskytovanie takýchto výrobkov alebo zložiek tretím stranám, vrátane dovozu a vývozu a zákaz obchodovania sa vzťahuje aj na kozmetické výrobky, pre ktoré boli testy na zvieratách vykonané mimo Spoločenstva s cieľom vyhovieť právnej úprave tretieho štátu. V dôsledku toho sú podľa návrhu Rady tvrdenia francúzskej vlády o právnej neistote nedôvodné.

47. Pokiaľ ide o údajné porušenie zásady slobodného výkonu zárobkovej činnosti, Rada poznamenáva, že zákaz obchodovania v rámci Spoločenstva sa nevzťahuje len na tie výrobky, pre ktoré boli testy na zvieratách vykonané v rámci Spoločenstva, ale aj na tie, pre ktoré boli tieto testy vykonané mimo Spoločenstva. Podľa názoru Rady by bolo predčasné predpokladať, že v rámci časových limitov uvedených v napadnutom ustanovení nebudú na úrovni Spoločenstva prijaté alternatívne metódy alebo že tretie krajiny tieto alternatívne metódy odmietnu uznať. Podobne by bolo predčasné predpokladať, že európsky priemysel bude znevýhodnený v porovnaní so súťažiteľmi, ktorí sú usadení v tretích krajinách.³¹ Rada tvrdí, že v každom prípade by akékoľvek obmedzenie

30 — Pozri bod 53 týchto návrhov.

31 — V tejto súvislosti Rada upozorňuje na odôvodnenie č. 10 smernice.

zásady slobodného výkonu zárobkovej činnosti bolo odôvodnené základným záujmom Spoločenstva, ktorým je starostlivosť o zvieratá.

výrobkov z podobných dôvodov, aké uplatnila pri tvrdení o právnej neistote. Inými slovami, z dôvodu, že zákaz obchodovania v rámci Spoločenstva sa uplatňuje na všetky kozmetické spoločnosti, bez ohľadu na miesto usadenia sa alebo vykonávania testov na zvieratách, je nevyhnutné odmietnuť akékoľvek tvrdenie o diskriminácii.

48. Pokiaľ ide o tvrdenie o porušení zásady proporcionality, Rada spochybňuje tvrdenie, že napadnuté ustanovenie je zjavne nepriemerané svojmu cieľu. Predovšetkým tvrdí, že zákaz nespôsobí obeh výrobkov predstavujúcich vážne riziká pre ľudské zdravie, pretože všetky výrobky, s ktorými sa obchoduje v rámci Spoločenstva musia naďalej spĺňať požiadavky verejnej bezpečnosti uvedené v smernici 76/768.

49. Pokiaľ ide o údajné porušenie zásady prevencie, Rada tvrdí, že napadnuté ustanovenie nemožno považovať za výsledok zjavne nesprávneho posúdenia. Naopak, toto ustanovenie predstavuje časť kompromisu prijatého po zložitom posúdení všetkých vedeckých dôkazov dostupných zákonodarcovi Spoločenstva v čase jeho prijatia.

50. Okrem toho Rada spochybňuje tvrdenie francúzskej vlády, že napadnuté ustanovenie predstavuje protiprávnu diskrimináciu medzi spoločnosťami v odvetví kozmetických

51. Napokon, pokiaľ ide o tvrdenie uplatnené francúzskou vládou, ktoré sa týka významu predpisov WTO v prejednávanej veci, Rada tvrdí, že kozmetické výrobky, ktoré neboli testované na zvieratách, nie sú „podobné“ ako tie, ktoré boli testované na zvieratách v zmysle článku III ods. 4 GATT v dôsledku rozličných preferencií spotrebiteľa pre obe tieto skupiny. Pokiaľ ide o článok XX ods. 1 písm. b) GATT Rada opakuje, že zákaz obchodovania sa uplatňuje na všetky kozmetické výrobky testované na zvieratách, s ktorými sa obchoduje v Spoločenstve bez toho, aby dochádzalo k diskriminácii podľa pôvodu. Neexistujú žiadne alternatívne opatrenia, ktoré by boli menej obmedzujúce v zmysle práva GATT. Okrem toho, na rozdiel od sporného postupu vo veci USA-Shrimp, na ktorú sa odvoláva francúzska vláda, súčasný postup nie je striktný, ale ponecháva ostatným zmluvným stranám voľnosť pri výbere prostriedku na dosiahnutie cieľa, aby kozmetické výrobky neboli testované na zvieratách. Rada poznamenáva,

že podľa smernice Komisia a členské štáty Spoločenstva prijímú všetky nevyhnutné opatrenia, aby umožnili prijatie Spoločenstvom legalizovaných alternatívnych metód zo strany OECD.

kou by sa rovnalo „pokusu prijímať právne akty súdnou cestou,“ pretože článok 1 ods. 1 by zákonodarca nikdy neprijal bez súčasného prijatia článku 1 ods. 2.

C — Európsky parlament

52. Parlament opakuje mnohé z tvrdení, ktoré vysvetlila Rada vo svojom vyjadrení. Navyše uplatnené body obsahujú nasledujúce tvrdenia.

53. Pokiaľ ide o prípustnosť, Parlament spochybňuje názor, že napadnuté ustanovenie možno oddeliť od článku 1 ods. 1 smernice 2003/15. Parlament poznamenáva, že v prípade tejto smernice boli rokovania Zmierovacieho výboru „osobitne zložitá a citlivá“, že konečný text predstavuje „celkový kompromis“, ku ktorému dospeli COREPER, Parlament a Komisia, a že by bolo nemožné oddeliť článok 1 ods. 1 a článok 1 ods. 2 smernice.³² Čiastočné zrušenie navrhované Francúzskou republi-

54. Podľa názoru Parlamentu je táto vec úplne odlišná od veci Nemecko/Parlament a Rada, C-376/98, pretože v uvedenej veci Komisia pripustila, že sporné ustanovenie možno oddeliť, ale žalobu o čiastočnú neplatnosť spochybňovala jednoducho z dôvodu, že by príslušnú smernicu bez tohto ustanovenia neprijala. Parlament ďalej vyvracia tvrdenie francúzskej vlády, v zmysle ktorého by sa vyslovenie neprípustnosti rovnalo odmietnutiu spravodlivosti z dôvodu, že Francúzska republika mala možnosť napadnúť smernicu 93/95, ktorá obsahuje podobné ustanovenie ako je to, proti ktorému namieta v smernici 2003/15.

55. Pokiaľ ide o vec samu, po prvé, v súvislosti s právnou istotou, Parlament tvrdí, že pri neexistencii porušenia zásady legitímnej dôvery, nemôže zásada právnej istoty sama osebe viesť k zrušeniu aktu Spoločenstva.

56. Po druhé, Parlament spochybňuje skutočný účel tvrdení francúzskej vlády o právnej istote, pričom naznačuje, že ním

32 — Parlament odkazuje v tejto súvislosti na rozsudok z 31. marca 1998, Francúzsko a I./Komisia, C-68/94 a C-30/95, Zb. s. I-1375.

v skutočnosti môže byť získanie priaznivejšieho (t. j. zužujúceho) výkladu smernice prostredníctvom žaloby o jej neplatnosť. Podľa názoru Parlamentu by to znamenalo zneužitie konania.

57. Po tretie, Parlament odmieta názor, že smernica by spôsobila v odvetví kozmetických výrobkov Spoločenstva katastrofu, pričom poukazuje na značný počet kozmetických spoločností, ktoré už pred prijatím smernice postupovali s ňou zlučiteľným spôsobom.

58. Napokon, pokiaľ ide o význam predpisov WTO v prejednávanej veci, Parlament opakuje tvrdenia Rady, že kozmetika testovaná na zvieratách a kozmetika takto netestovaná nie sú „podobné“ v zmysle práva WTO. Parlament ďalej odmieta tvrdenie, že zákonodarca Spoločenstva sa snažil prijatím smernice zakryť protekcionársku politiku, pričom poznamenáva, že kozmetický priemysel Spoločenstva má na svetovom trhu s kozmetikou väčší podiel ako USA alebo Japonsko. Podľa názoru Parlamentu sa táto skutočnosť nezhoduje s tvrdením, že smernica vedie k „menej priaznivému“ zaobchádzaniu v zmysle článku III ods. 4 GATT, ako ani s tvrdením, že je diskriminujúca v zmysle článku XX GATT písm. b).

V — Právna analýza

Prípustnosť

59. Prvou otázkou, ktorú je potrebné posúdiť, je, či by prejednávaná žaloba o čiastočnú neplatnosť mala byť posúdená ako neprípustná z dôvodu, že napadnuté ustanovenie nemožno oddeliť od prvého odseku článku 1 smernice 2003/15, ktorý francúzska vláda nenavrhuje zrušiť. Ako je dobre známe, čiastočné zrušenie právneho aktu alebo rozhodnutia je možné len vtedy, ak časti, ktorých zrušenie sa navrhuje, možno oddeliť od zostávajúcej časti aktu alebo rozhodnutia.³³

60. Pri posudzovaní tejto otázky je dôležité pripomenúť judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa posúdenia oddeliteľnosti ustanovení právneho opatrenia v konaní o žalobe o čiastočnú neplatnosť. Zvlášť významné sú podľa môjho názoru predovšetkým tri veci.

61. Prvou je vec Nemecko/Komisia, ktorá sa týkala žaloby o neplatnosť článku 5 ods. 5 nariadenia č. 690/2001 o osobitných opatre-

33 — Pozri rozsudky z 23. októbra 1974, *Transocean Marine Paint*, 17/74, Zb. s. 1063, bod 21; Francúzsko a i./Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 32, bod 256, a z 10. decembra 2002, *Komisia/Rada*, C-29/99, Zb. s. I-11221, bod 45.

niach na podporu trhu v sektore hovädzieho mäsa [*neoficiálny preklad*] v časti, v ktorej toto ustanovenie vyžadovalo, aby každý dotknutý členský štát financoval 30 % ceny mäsa nakúpeného podľa tohto nariadenia.³⁴

V tejto veci Súdny dvor vyzval účastníkov konania, aby vyjadrili svoje názory na prípustnosť žaloby s prihliadnutím na zásadu, že čiastočné zrušenie aktu Spoločenstva je možné len v prípade, ak časti, ktorých zrušenie sa požaduje, možno oddeliť od zostávajúcej časti aktu. Súdny dvor dospel k záveru, že napadnuté ustanovenie bolo možné oddeliť od zostávajúcej časti nariadenia „z dôvodu, že zrušenie ustanovenia by nezmenilo podstatu nariadenia“.³⁵ Súdny dvor v odôvodnení uviedol, že keďže podstata nariadenia spočívala vo vytvorení špeciálnej nákupnej schémy pre hovädzie mäso s cieľom reagovať na BSE krízu, zrušenie ustanovenia vyžadujúceho, aby každý dotknutý členský štát financoval 30 % ceny nakúpeného mäsa, by „ponechalo podstatu nariadenia úplne nedotknutú, pretože by viedlo len k finančnej kompenzácií medzi Spoločenstvom a príslušnými členskými štátmi“.³⁶ Súdny dvor odmietol tvrdenie Komisie, že bez napadnutého ustanovenia by pravdepodobne neprijala ani iné ustanovenia nariadenia v ich aktuálnej podobe, predovšetkým ustanovenie, podľa ktorého príjmy z predaja výrobkov uskutočneného v súlade s nariadením patria príslušnému členskému štátu³⁷ a uviedol, že skutočnosť „či by čiastočné zrušenie zmenilo podstatu napadnutého opatrenia je objektívnym kritériom, a nie kritériom subjektívnym súvisia-

cim s politickým zámerom orgánu, ktorý prijal dotknuté opatrenie“.³⁸

62. Rovnakú otázku posudzoval aj generálny advokát Fenelly vo veci Nemecko/Parlament a Rada („reklama na tabak“).³⁹ Táto vec sa týkala žaloby o neplatnosť smernice 98/43/ES, ktorá zakazovala všetky formy reklamy na tabak a súvisiaceho sponzorstva. Po závere, že zákonodarca Spoločenstva nebol príslušný prijať smernicu z uplatnených dôvodov v rozsahu, v akom sa týkala reklamy v médiách, ktoré obsahujú výlučne reklamu na tabak, ale bol by príslušný tak urobiť vo vzťahu k médiám s nezávislým obsahom, v činnosti ktorých existuje významný prvok poskytovania služby alebo vykonávania obchodnej činnosti (napríklad noviny a rozhlasové vysielanie), pokračoval generálny advokát Fenelly posúdením otázky, či Súdny dvor môže uvažovať o čiastočnom zrušení smernice. Odkazujúc na rozsudky Súdneho dvora týkajúce sa pracovného času a rozsudky o žalobách o čiastočnú neplatnosť rozhodnutí Komisie

34 — Rozsudok z 30. septembra 2003, Nemecko/Komisia, C-239/01, Zb. s. I-10333.

35 — Tamže, bod 34.

36 — Tamže, bod 35.

37 — Článok 10 uvedeného nariadenia.

38 — Rozsudok Nemecko/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 34, bod 37.

39 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 23.

v konaniach vo veciach hospodárskej súťaže⁴⁰, poznamenal, že:

hoci by niektorým vetvám umožnil, aby prežili....“⁴²

„Súdny dvor neprijal žiadne všeobecné usmernenia týkajúce sa otázky oddeliteľnosti platných a neplatných častí právneho opatrenia. Napriek tomu sa domnievam, že zvolil cestu čiastočného zrušenia v prípade, ak sú splnené dve podmienky: po prvé príslušné ustanovenie je samostatné, a teda oddeliteľné bez zmeny zostávajúceho textu a po druhé zrušenie tohto ustanovenia neovplyvňuje celkovú koherenciu legislatívnej schémy, ktorej súčasťou toto ustanovenie tvorí.“⁴¹

63. Generálny advokát dospel k záveru, že čiastočné zrušenie nie je správnu voľbou z dôvodu, že keďže smernica nerozlišuje medzi médiami obsahujúcimi výlučne reklamu na tabak a médiami, ktoré poskytujú nezávislú službu, bolo by doplnenie tohto rozdielu Súdny dvorom tvorivým súdnym prepisom smernice. Predovšetkým poznamenal, že „zachované časti by predstavovali len časť predmetu zákazu, ktorý bol zákonodarcom Spoločenstva jasne zamýšľaný ako všeobecný. Súdny dvor by zaťal do stromu,

64. Poslednou významnou vecou je vec Komisia/Rada, v ktorej Komisia navrhovala čiastočné zrušenie rozhodnutia Rady o schválení prístúpenia Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu k Dohovoru o jadrovej bezpečnosti.⁴³ Komisia navrhovala predovšetkým zrušenie posledného odseku vyhlásenia ESAE pripojeného k rozhodnutiu, v ktorom bol uvedený rozsah pôsobnosti Spoločenstva v oblasti dohovoru, a to z dôvodu, že v ňom boli opomenuté niektoré oblasti pôsobnosti Spoločenstva. Súdny dvor odmietol tvrdenie Rady o neprípustnosti založené na neoddeliteľnosti a odôvodnil to tým, že požadované čiastočné zrušenie by „nezmenilo podstatu napadnutého rozhodnutia“ z dôvodu, že by „žiadnym spôsobom neovplyvnilo pôsobnosť ustanovení, ako sa Rada domnievala“ (zdá sa: pokiaľ ide o pôsobnosť Spoločenstva).⁴⁴ Vo svojich návrhoch v tejto veci dal generálny advokát Jacobs do protikladu skutkový stav v tejto veci so skutkovým stavom v konaniach o žalobách o čiastočnú neplatnosť individuálnych rozhodnutí v oblasti hospodárskej súťaže, ako napríklad vec

40 — Predovšetkým rozsudky z 13. júla 1966, Consten a Grundin, 56/64 a 58/64, Zb. s. 299, a Transocean Marine Paint, už citovaný v poznámke pod čiarou 33.

41 — Bod 122.

42 — Bod 128.

43 — Rozsudok Komisia/Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 33.

44 — Bod 46.

Transocean Marine Paint a Francúzsko a i./Komisia⁴⁵, v ktorých zrušenie napadnutých podmienok rozhodnutí „mohlo ovplyvniť podstatu samotného rozhodnutia“.⁴⁶

nenie č. 4 znie tak, že „je potrebné, aby cieľ zrušenia experimentov na zvieratách pre testovanie bezpečnosti kozmetických výrobkov bol uskutočnený a aby sa zákaz takýchto experimentov stal efektívny na území členských štátov“. Odôvodnenia č. 1 až 11 sa týkajú toho istého cieľa.

65. Uvedená judikatúra podľa môjho názoru preukazuje, že žaloba o čiastočnú neplatnosť právneho aktu je neprípustná v prípade, ak by zrušenie napadnutého ustanovenia zbavilo schému právnej úpravy zo zreteľom na jej základné ciele jej podstaty. Je tomu tak dokonca aj v prípade, ak možno napadnuté ustanovenie výlučne z pohľadu formálnej logiky vnímať ako oddelené od zostávajúcej časti právnej úpravy (napríklad pri neexistencii vzájomných odkazov medzi napadnutým ustanovením a zostávajúcou časťou právneho aktu). Rozhodnúť inak by zmarilo skutočný cieľ zákonodarcu Spoločenstva a viedlo by k samostatnej existencii legislatívnych ustanovení, ktoré mali byť len doplňujúce. Je možné, že v niektorých prípadoch by tieto doplňujúce ustanovenia mohli poškodiť pôvodný legislatívny zámer.

67. Francúzska vláda výslovne uznáva, že v prípade, ak by jej žalobe o čiastočnú neplatnosť Súdny dvor vyhovel, viedlo by to k tomu, že na základe zrušenia článku 4 ods. 1 písm. i) smernice 76/768⁴⁷ by bolo v rámci Spoločenstva povolené obchodovanie s kozmetickými výrobkami testovanými na zvieratách bez akýchkoľvek podmienok.

66. Pri uplatnení tejto zásady na prejednávanú vec je z preambuly smernice 2003/15 okrem iného zrejmé, že jedným z jej nosných cieľov je zákaz testovania kozmetických výrobkov na zvieratách. Napríklad odôvod-

68. Z uvedeného vyplýva, že takýto následok by v skutočnosti predstavoval opak skutočného cieľa zákonodarcu Spoločenstva a podstaty smernice. Je nepochybné, že účel článku 1 ods. 1 bol vo vzťahu k napadnutému ustanoveniu čisto doplňujúci: v skutočnosti mal článok 4a smernice 76/768 doplnený napadnutým ustanovením nahradiť článok 4 ods. 1 písm. i) smernice 76/768. Účinok čiastočného zrušenia by tak bol opakom toho, čo zákonodarca celkom zjavne zamýšľal.

45 — Pozri poznámku pod čiarou 33.

46 — Bod 75.

47 — Stanovuje, že členské štáty zakážu obchodovanie s kozmetickými výrobkami testovanými na zvieratách od 30. júna 2002, pozri bod 3 týchto návrhov.

69. Ďalej poznamenávam, že sa zdá, že aj ďalšie ustanovenia smernice 2003/15, predovšetkým článok 1 ods. 7, zákonodarca formuloval s prihliadnutím na článok 1 ods. 2.

70. Z týchto dôvodov sa domnievam, že článok 1 ods. 2 smernice 2003/15 nemožno oddeliť od zostávajúcej časti smernice, predovšetkým od článku 1 ods. 1, a že je potrebné vysloviť neprípustnosť prejednávanej žaloby. Z dôvodu, že Súdny dvor by mohol dospieť k opačnému záveru, však posúdim v ďalšom podstatu tvrdení účastníkov konania týkajúcich sa veci samej.

O veci samej

A — *Právna istota*

71. Francúzska vláda tvrdí, že napadnuté ustanovenie by malo byť zrušené z dôvodu, že nie je dostatočne zrozumiteľné a určité. Tvrdí, že nový článok 4a možno vykladať rôzne, čo znamená, že ho členské štáty môžu prebrať do vnútroštátneho právneho poriadku rozličnými spôsobmi, ktoré môžu viesť k právnej neistote obchodných spoločností.

72. Na úvod poznamenávam, že hoci sa účastníci konania vo svojich návrhoch odvolávajú na „zásadu právnej istoty“, môže tento pojem zavádzať, pretože sa často používa s odkazom na rôzne, hoci súvisiace, právne pojmy. Ide o tieto pojmy: zásada zákazu retroaktivity právnej úpravy Spoločenstva, zásada rešpektovania legitímnej dôvery v zmysle primeranej dôvery založenej na akte alebo vyjadrení inštitúcie Spoločenstva a pojem rešpektovania záväzného účinku noriem Spoločenstva.⁴⁸ Tvrdenia francúzskej vlády v prejednávanej veci sa obmedzujú na údajný nedostatok zrozumiteľnosti znenia a účinkov napadnutého ustanovenia a v žiadnom smere nerozširujú významy uvedené vyššie.

73. Pred preskúmaním podstaty týchto tvrdení je podľa môjho názoru dôležité ako principiálnu vec posúdiť okolnosti, za ktorých by nezrozumiteľné alebo neurčité znenie smernice mohlo byť samo osebe dôvodom na jej zrušenie.

74. Prvou vecou, ktorú chcem v tejto súvislosti poznamenať, je, že podľa môjho názoru by bolo mimoriadne nezvyčajné zistiť, že všeobecne záväzný právny akt Spoločenstva pripúšťa len jediný jednoznačný výklad.

48 — K rozličným významom právnej istoty v práve Spoločenstva pozri Puissechot, J.-P. a Légal, H.: „Le principe de sécurité juridique dans la jurisprudence de la Cour de justice des Communautés européennes“, in: *Les Cahiers du Conseil Constitutionnel*, č. 11/2001, s. 98.

Povahe takéhoto aktu, predovšetkým aktu, ktorý bol prijatý na najvyššej úrovni legislatívneho systému Spoločenstva, je vlastné, že nie každý použitý pojem môže, alebo by mal byť vyčerpávajúco a s konečnou platnosťou definovaný v akte samotnom. Usilovať sa o takúto vyčerpávajúcu definíciu by bolo vo väčšine prípadov jednoducho neuskutočniteľné a v mnohých prípadoch nemožné a nevhodné. Vyplýva to nielen z toho, že je zložitá prijať vopred ustanovenie upravujúce každú možnú situáciu, v ktorej sa smernica môže uplatniť, ale všeobecnejšie aj z jazykovej neurčitosti práva.⁴⁹

bezpečnosti a zdravia obsiahnuté v smernici 64/221/EHS, ktorú nahradila smernica 2004/38/ES⁵⁰.

75. V dôsledku toho sa tak v práve Spoločenstva, ako aj členského štátu nachádza množstvo právnych pojmov, ktorých detaily a uplatnenie boli zámerne ponechané na súdne alebo správne orgány. Zrejmými príkladmi v sekundárnom práve Spoločenstva sú výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania uvedené v článku 2 smernice 76/207/EHS, pojem „sociálnej výhody“ obsiahnutý v článku 7 ods. 2 nariadenia (EHS) č. 1612/68 a výnimky z práva na slobodu pohybu z dôvodu verejnej politiky,

76. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, keď v súdnom konaní vznikne situácia, ktorá nie je výslovne upravená v použiteľnej právnej úprave, je na súdoch, aby túto právnu úpravu vyložili a uplatnili na prejednávanej vec. V práve Spoločenstva je napríklad zásada, v zmysle ktorej tvoria výklad a uplatňovanie právnej úpravy súčasť základných funkcií Súdneho dvora, vyjadrená prostredníctvom znenia článku 220 ES. Pri vykonávaní tejto funkcie musí Súdny dvor pamätať na to, že účinok noriem Spoločenstva by mal byť zrejmý a predvídateľný pre tých, na ktorých sa tieto normy vzťahujú.⁵¹ Táto skutočnosť bola rozhodujúca v mnohých veciach,

49 — Ide o myšlienku, že pluralita možných právnych výkladov vyplýva z vnútornej nejednoznačnosti jazyka samotného. Pozri napríklad Dworkin, R.: *Law's Empire*, Fontana Press, Londýn, 1986.

50 — Smernica Rady 76/207/EHS z 9. februára 1976 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami, pokiaľ ide o prístup k zamestnaniu, odbornej príprave a postupu v zamestnaní a o pracovné podmienky (Ú. v. ES L 39, s. 40; Mlm. vyd. 05/001, s. 187), nariadenie Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 2; Mlm. vyd. 05/001, s. 15), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/1194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, s. 77; Mlm. vyd. 05/005, s. 46).

51 — Pozri napríklad rozsudky z 15. decembra 1987, Írsko/Komisia, 325/85, Zb. s. 5041, a z 22. januára 1997, Opel Austria/Rada, T-115/94, Zb. s. II-39, bod 124, a tam citovanú judikatúru.

v ktorých bol Súdny dvor vyzvaný, aby vyložil a uplatnil právo Spoločenstva.⁵²

77. Hoci táto poznámka platí pre všetky všeobecne záväzné právne akty Spoločenstva, je zvlášť dôležitá v prípade smerníc. V tejto súvislosti má podľa môjho názoru osobitný význam odôvodnenie, ktoré poskytol generálny advokát Jacobs vo veci Holandsko/Parlament a Rada⁵³. Odmietajúc tvrdenie holandskej vlády, že smernica 98/44 o právnej ochrane biotechnologických vynálezov by mala byť zrušená z dôvodu narušenia právnej istoty, generálny advokát Jacobs zároveň poznamenal, že v zmysle článku 249 ES je smernica záväzná pre každý členský štát, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Ďalej pokračoval:

„Smernice majú z tohto dôvodu vnútornú tendenciu nezaoberať sa vyčerpávajúco po-

drobnosťami problematiky vo svojej pôsobnosti. Hoci to samozrejme neznamená, že sú vhodné nezrozumiteľné formulácie, naznačuje to, že samotná skutočnosť, že smernica zveruje členským štátom určitú mieru voľnej úvahy nie je sama osebe dôvodom na jej zrušenie. Dokonca aj v prípade, keď ustanovenie smernice pripúšťa rozličné výklady, ako tvrdí Holandsko v prejednávanej veci, nepovažujem to samo osebe za dôvod na zrušenie. Ani v nedávno prejednávaných veciach, v ktorých Súdny dvor rozhodol, že členský štát tým, že nesprávne prebral neurčito sformulované ustanovenie smernice, dal tomuto ustanoveniu význam, ktorý dôvodne mohlo mať, nebol uplatnený návrh, aby smernica (alebo ustanovenie) bola považovaná za neplatnú len z dôvodu, že bola neurčitá, a teda pripúšťala viac než jeden výklad.

Podobne Súdny dvor formulovaním zásady, že len tie ustanovenia smerníc, ktoré sú zrozumiteľné a jednoznačné môžu mať priamy účinok podľa mojich poznatkov nenaznačil, že všetky ustanovenia, ktoré nie sú takto určité a jednoznačné, sú neplatné...“⁵⁴

78. Súhlasil by som s týmto odôvodnením. Hoci je pravda, ako už bolo uvedené a ako

52 — Pozri napríklad judikatúru Súdneho dvora, v ktorej bola zásada právnej istoty posúdená ako faktor vedúci k určitému výsledku alebo výkladu, napríklad rozsudky z 9. júla 1987, *Administration des douanes/Société anonyme Grondrand Frères a Garancini*, C-169/80, Zb. s. 1931 (právna istota vyžaduje, aby bolo možné dotknutý výrobok zaradiť do určitej podpoložky Spoločného colného sadzovníka); *Írsko/Komisia*, už citovaný v poznámke pod čiarou 51 (právna istota znamená, že jednostranný návrh, ktorý Komisia urobila Írsku, pokiaľ ide o kvóty rýb, nemožno považovať za predpis Spoločenstva); z 21. júna 1988, *Komisia/Taliansko*, 257/86, Zb. s. I-3249 (právna neistota vyplývajúca z povahy talianskych predpisov znamená, že ich uplatnením došlo k porušeniu práva Spoločenstva), a zo 16. júna 1993, *Francúzsko/Komisia*, C-325/91, Zb. s. I-3283 (právna istota vyžaduje, aby záväzná povaha každého ustanovenia práva Spoločenstva vychádzala z legálneho základu).

53 — Rozsudok z 9. októbra 2001, *Holandsko/Parlament a Rada*, C-377/98, Zb. s. I-7079.

54 — Body 87 a 88. Žaloba bola napokon zamietnutá.

tvrdí aj francúzska vláda, že účinok noriem Spoločenstva by mal byť zrejmy a predvídateľný pre tých, na ktorých sa tieto normy vzťahujú, nevedie to a ani by to nemalo viesť k záveru, že každá právna úprava, ktorá pripúšťa viac ako jeden výklad, musí byť zrušená. Z už uvedených dôvodov je nedostatok jednoznačnosti podľa môjho názoru dôvodom na zrušenie právnej úpravy Spoločenstva alebo jej časti len v tých mimoriadnych prípadoch, v ktorých je právna úprava vnútorne jasne rozporná alebo v ktorých nemožno spornému ustanoveniu pripísať žiadny logický zmysel.⁵⁵

79. Pri uplatnení týchto úvah na prejednávajúcu vec možno konštatovať, že tvrdenia francúzskej vlády o právnej neistote sa sústreďujú na slovné spojenie, že len testy na zvieratách vykonávané „s cieľom splnenia požiadaviek tejto smernice“ patria do pôsobnosti v nej obsiahnutého zákazu. Toto slovné spojenie sa nachádza v každom zo štyroch druhov zákazu, ktorý sa nachádza v smernici.

80. Tieto tvrdenia ma nepresvedčili. Podľa môjho názoru spĺňa smernica požiadavky právnej jednoznačnosti a predvídateľnosti, ktoré sú vysvetlené v mojich predchádzajúcich poznámkach, a to z nasledujúcich dôvodov.

81. Ako poznamenala Rada, slovné spojenie „s cieľom splnenia požiadaviek tejto smernice“ je potrebné vykladať v súvislosti so základným cieľom smernice 76/768, ktorému je článok 4a výslovne podriadený, konkrétne s ochranou verejného zdravia. Ako je uvedené vyššie, táto zásada je vyjadrená v článku 2 smernice: „Kozmetické výrobky umiestnené na trh v rámci spoločenstva nesmú zapríčiniť poškodenie ľudského zdravia v prípade ich aplikácie za normálnych podmienok používania.“

82. Podľa môjho názoru je nepochybné, že uvedené slovné spojenie vyjadruje zámer zákonodarcu, že testy na zvieratách, na ktoré sa uplatňujú zákazy, musia byť zamerané na splnenie požiadaviek verejného zdravia v odvetví kozmetických výrobkov stanovených v smernici 76/768. Okrem toho sa mi zdá rozumné predpokladať, že v odvetví kozmetických výrobkov sú prakticky všetky testy na zvieratách vykonávané na tento účel, čo nepopiera ani francúzska vláda. V tejto súvislosti stojí za zmienku, že toto slovné spojenie sa po prvýkrát objavilo v článku 4 smernice 76/768 v dôsledku zmien a doplnení uskutočnených smernicou 93/35. Hoci nadobudnutie účinnosti tohto

55 — Zriedkavým príkladom takejto veci je Opel Austria, v ktorej žalobca navrhoval zrušenie nariadenia Rady č. 3697/93/ES z 20. decembra 1993 zavádzajúceho 4,9 % clo na niektoré ním vyrábané prevodovky z dôvodu, že bolo okrem iného v rozpore so Zmluvou EHS, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 1994 a ktorá zakazovala vyberanie ciel a iných poplatkov s rovnakým účinkom pri dovozoch. Súd prvého stupňa rozhodol, že prijatím napadnutého nariadenia „Rada vedomo vytvorila situáciu, v ktorej s účinnosťou od 1. januára 1994 popri sebe existovali dva navzájom si odporujúce predpisy. V dôsledku toho nemožno považovať napadnuté nariadenie za právnu úpravu Spoločenstva, ktorá je určitá, a jej pôsobenie nemožno považovať za predvídateľné tými, na ktorých sa vzťahuje“. Nariadenie bolo zrušené. Rozsudok Opel Austria, už citovaný v poznámke pod čiarou 51, bod 125.

ustanovenia bolo, ako je uvedené vyššie, odložené, nezdá sa, že by francúzska vláda v medziobdobí namietala voči tejto formulácii alebo tvrdila nedostatok jednoznačnosti.

83. So zreteľom na uvedené sa každá z údajných nejasností uplatnených francúzskou vládou javí ako zdanlivá.

84. Po prvé, sa zdá nepochybné, že zákaz testovania na zvieratách sa uplatňuje rovnako na testy vykonávané na účely vyhovenia inej právnej úprave, pretože látky, ktoré boli takto testované, nesmú byť použité ako kozmetické výrobky alebo v kozmetických výrobkoch. Takýto výklad sa zdá nevyhnutý pre potrebný účinok smernice a je v súlade so zámerom vyjadreným v prípravnej dokumentácii, ktorá predchádzala jej prijatiu.⁵⁶

56 — Pozri napríklad návrh smernice predložený Komisiou uvedený v poznámke pod čiarou 6, bod 2.4., ktorý stanovuje, že „s cieľom zlepšiť informovanosť spotrebiteľa tento návrh počíta aj s možnosťou, aby výrobca alebo osoba zodpovedná za uvedenie výrobku na trh uviedla, že neboli vykonané žiadne testy na zvieratách (priamo alebo nepriamo). S cieľom vyhnúť sa zneužitiu takýchto údajov vypracuje Komisia v spolupráci s členskými štátmi usmernenia, v ktorých definuje ich použitie. Tieto usmernenia budú zahŕňať výslovné ustanovenia, ktoré budú vyžadovať, aby finálny výrobok a zložky neboli nikdy testované na zvieratách, vrátane testov vykonávaných na účely mimo rámca pôsobnosti smernice“. [neoficiálny preklad]

85. Po druhé, podľa môjho názoru zo znenia napadnutého ustanovenia vyplýva, že sa uplatňuje na vykonávanie testov kozmetických výrobkov alebo zložiek na zvieratách na území členského štátu bez ohľadu na to, či sa toto testovanie vykonáva pre výrobky určené na vývoz. Takýto výklad vyplýva tiež z článku 1 ods. 7 smernice 2003/15.⁵⁷

86. Po tretie, z tohto znenia rovnako vyplýva, že zákaz obchodovania sa vzťahuje aj na kozmetické výrobky a zložky, ktoré boli testované na zvieratách mimo Spoločenstva. Takéto testy boli v dôsledku svojej povahy vykonané s cieľom splnenia požiadaviek verejného zdravia, a teda patria do pôsobnosti zákazu.⁵⁸

87. Z tohto dôvodu podľa môjho názoru napadnuté ustanovenie nemá za následok

57 — Tento článok stanovuje, že „údaje o akýchkoľvek testoch na zvieratách vykonaných výrobcom, jeho zástupcami alebo dodávateľmi týkajúcich sa vývoja alebo zhodnotenie bezpečnosti výrobku alebo jeho zložiek, vrátane akéhokoľvek testovania na zvieratách vykonaných s cieľom splniť legislatívne alebo regulárne požiadavky nečlenských krajín“ by mali byť pre potreby kontroly uchovávané tak, aby ich výrobca alebo jeho zástupca, alebo osoba, podľa pokynov ktorej je kozmetický výrobok vyrábaný, mohli ľahko sprístupniť príslušným orgánom dotknutých členských štátov.

58 — Pozri aj návrh tejto smernice predložený Komisiou uvedený v poznámke pod čiarou 6, bod 1.2.3. „Súčasnú znenie článku 4 ods. 1 písm. i) smernice 76/768 stanovuje, že členské štáty musia zakázať obchodovanie s kozmetickými výrobkami obsahujúcimi zložky, ktoré boli testované na zvieratách po 30. júni 2000, bez ohľadu na to, či sú tieto výrobky vyrábané v Európskej únii alebo dovážané z tretích krajín.“ [neoficiálny preklad]

takú úroveň právnej istoty, ktorá by bola pre kozmetické podniky neprijateľná. Dodávam, že v prípade, ak vzniknú otázky jeho výkladu, je na týchto podnikoch, aby sa obrátili na vnútroštátne súdy, ktoré môžu následne predložiť tieto otázky Súdnemu dvoru podľa článku 234 ES.

B — Proporcionalita

88. Ako je dobre známe, zásada proporcionality vyžaduje, aby opatrenia vykonávané prostredníctvom ustanovení Spoločenstva boli primerané z hľadiska dosiahnutia sledovaného cieľa a nešli na rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné.⁵⁹ V prípade, ak existuje možnosť voľby medzi niekoľkými primeranými opatreniami, musí byť uprednostnené opatrenie, ktoré je najmenej záťažujúce.⁶⁰

89. Chcel by som urobiť niekoľko prebežných poznámok týkajúcich sa typu prie-

skumu, ktorý Súdny dvor uskutočňuje v situáciách, ako je tá v prejednávanej veci.

90. Je ustálenou súdnou praxou, že v oblastiach zložitých politických rozhodnutí, v ktorých zákonodarcu Spoločenstva pri svojom rozhodovaní disponuje značnou diskrečnou právomocou, je rozsah materiálneho súdneho prieskumu právnych aktov obmedzený. V takýchto prípadoch by mal byť právny akt zrušený len vtedy, ak zjavne prekračuje hranice pôsobnosti zákonodarcu⁶¹. Vo veci týkajúcej sa zákazu tabaku určeného na vnútorné použitie, ktorý sa uplatňuje v Spoločenstve, Súdny dvor rozhodol, že

„s prihliadnutím na súdny prieskum podmienok uvedených v predchádzajúcom bode, je potrebné zákonodarcovi Spoločenstva priznať značnú voľnosť pri rozhodovaní v takej oblasti, aká je dotknutá v prejednávanej veci, ktorá predpokladá na jeho strane politické, ekonomické a sociálne rozhodnutia a v ktorej je vyzvaný, aby uskutočnil komplexné posúdenie. Zákonnosť takéhoto opatrenia môže byť dotknutá len v prípade, ak je opatrenie prijaté v tejto oblasti zjavne neprimerané cieľu, ktorý príslušná inštitúcia sledovala“.⁶²

59 — Rozsudky zo 14. decembra 2004, Arnold André, C-434/02, Zb. s. I-11825, bod 45, a z 10. decembra 2002, BAT, C-491/01, Zb. s. I-11453, bod 122. Okrem iného pozri aj rozsudky z 18. novembra 1987, Maizena, 137/85, Zb. s. 4587, bod 15; zo 7. decembra 1993, ADM Ölmühlen, C-339/92, Zb. s. I-6473, bod 15, a z 11. júla 2002, Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Zb. s. I-6453, bod 59.

60 — Rozsudok z 13. novembra 1990, Fedesa, C-331/88, Zb. s. 4023, bod 13. Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer 16. decembra 2004 vo veci Belgicko/Komisia, C-110/03, bod 71, a rozsudky z 10. júla 2003, Komisia/EBI, C-15/00, Zb. s. I-7281; BAT, už citovaný v poznámke pod čiarou 58; Maizena, už citovaný v poznámke pod čiarou 59, a z 20. februára 1979, Buitoni, 122/78, Zb. s. 677, bod 1.

61 — Pozri moje návrhy vo veci BAT, už citovanej v poznámke pod čiarou 59, bod 225.

62 — Rozsudky Arnold André, už citovaný v poznámke pod čiarou 58, bod 46, a BAT, už citovaný v poznámke pod čiarou 59, bod 123. V tomto zmysle pozri rozsudky z 12. novembra 1996, Spojené kráľovstvo/Rada, C-84/94, Zb. s. I-5755, bod 58; z 13. mája 1997, Nemecko/Parlament a Rada, C-233/94, Zb. s. I-2405, body 55 a 56; z 5. mája 1998, National Farmers' Union a i., C-157/96, Zb. s. I-2211, bod 61, a Fedesa, už citovaný v poznámke pod čiarou 60, bod 14.

91. Ako je zrejmé, obmedzená povaha materiálneho súdneho prieskumu takýchto právnych aktov vyplýva predovšetkým zo základnej zásady inštitucionálnej rovnováhy a oddelenia mocí. Tejto rovnováhe je vlastné, že Súdny dvor by mal rešpektovať „politické právomoci“⁶³ zverené Zmluvou zákonodarcovi Spoločenstva a mal by sa zdržať ich nahrádzania svojím rozsudkom.⁶⁴

92. Podľa môjho názoru vyplýva z tejto zásady inštitucionálnej rovnováhy ako aj zo samotného princípu demokracie, že Súdny dvor by mal byť osobitne opatrný pri preskúvaní zákonnosti právneho aktu vyhláseného spoločne Radou a Parlamentom na základe spolurozhodovacieho postupu. Súdny dvor by sa predovšetkým nemal unáhliť a zrušiť z formálneho dôvodu politické rozhodnutia priamo a demokraticky zvolených orgánov, ktoré reprezentujú občanov Spoločenstva. Dodávam, že tento záujem o maximálne rešpektovanie demokratických princípov bol základnou črtou judikatúry Súdneho dvora pri mnohých iných príležitostiach.⁶⁵

93. Pri uplatnení týchto úvah na prejednávajúcu vec je zrejmé, že zákaz testovania kozmetických výrobkov a zložiek na zvieratách predstavuje značne citlivé politické rozhodnutie, ktoré vyžadovalo citlivú a celkovú analýzu výhod a nevýhod zamýšľaného systému zo strany Komisie, Rady a Parlamentu. Ako je uvedené vyššie, k dohode o texte smernice došlo po zdĺhavom a zložitom spolurozhodovacom postupe, ktorý zahŕňal viacnásobné „trojstranné“ stretnutia s Komisiou, a zdá sa, aj početné porady so zúčastnenými tretími osobami.⁶⁶ Ku konečnej dohode došlo až na základe zasadnutia Zmierovacieho výboru.

94. Za zmienku stojí, ako je uvedené vyššie, že počas legislatívneho procesu vyšiel od Parlamentu silný impulz na zavedenie konečného termínu pre zákaz testovania kozmetiky na zvieratách.⁶⁷ Parlament opisuje smernicu ako „ovocie takmer desaťročného legislatívneho procesu a právny akt značného významu a značnej politickej citlivosti“.⁶⁸

63 — Pozri napríklad rozsudky Fedesa, už citovaný v poznámke pod čiarou 60, bod 14, a z 5. októbra 1994, Nemecko/Rada, C-280/93, Zb. s. I-4973, bod 89.

64 — Na rozdiel od dôvodu, ktorý je základom obmedzeného súdneho prieskumu správnych rozhodnutí prijatých Komisiou t. j. ekonomickej a technickej zložitosti analýz vedúcich k prijatiu aktu.

65 — Pozri napríklad rozsudky z 23. apríla 1986, Les Verts/Parlament, 294/83, Zb. s. 1339, a zo 4. októbra 1991, Parlament/Rada, C-70/88, Zb. s. I-4529.

66 — Parlament poznamenáva, že s cieľom dosiahnuť kompromis sa konalo osem „trojstranných“ stretnutí medzi Coreper, zástupcami Parlamentu a Komisie: pozri bod 10 týchto návrhov.

67 — Pozri aj znenie návrhu Parlamentu na zmenu a doplnenie smernice v druhom čítaní, ktorý je uvedený v poznámke pod čiarou 8, bod 12: „Verejná mienka požaduje, aby bolo testovanie na zvieratách zakázané.“

68 — List Európskeho parlamentu Súdnemu dvoru z 20. februára 2004, v ktorom Parlament potvrdzuje svoj záujem byť vypočutý počas ústnej časti konania.

95. Z tohto dôvodu by mal byť súdny prieskum materiálnej zákonnosti napadnutého ustanovenia a v prejednávanej veci prieskum jeho súladu so zásadou proporcionality osobitne obmedzený.

96. Aby bolo možné uskutočniť tento prieskum, je v prvom rade nevyhnutné zistiť cieľ napadnutého ustanovenia. Tento je výslovne uvedený v preambule smernice 2003/15, ktorá stanovuje, že: „s cieľom dosiahnuť najvyšší možný stupeň ochrany zvierat sa musí stanoviť konečný termín zavedenia definitívneho zákazu.“⁶⁹ V návrhu smernice Komisia uviedla, že:

„Zníženie bolesti spôsobenej zvieratám počas testov, zníženie počtu testov a čo najčastejšie vylúčenie utrpenia zvierat je spoločným cieľom všetkých zúčastnených strán. Tento cieľ, ktorý je podporovaný verejnou mienkou a je výslovným želaním Európskeho parlamentu, zodpovedá etickým požiadavkám, ktoré sa týkajú úcty k životu. Tento cieľ obsahuje aj smernica 86/609 o ochrane zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely.“ [*neoficiálny preklad*]

97. Toto je nepochybne oprávneným cieľom právnej úpravy Spoločenstva. Rovnako to potvrdzuje Protokol o ochrane a blahu zvierat, ktorý je prílohou Zmluvy ES.⁷⁰ Na rozdiel od tvrdení francúzskej vlády si nemyslím, že rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Jippes vedie k opačnému záveru.⁷¹ Naopak, v tejto veci predstavovala úvaha, či zákonodarca Spoločenstva plne zohľadnil požiadavky starostlivosti o zvieratá dôležitý krok pri posúdení Súdneho dvora, či bola sporná politika Spoločenstva primeraná.⁷²

98. Druhá fáza prieskumu proporcionality vyžaduje posúdenie toho, či napadnuté ustanovenie predstavuje primeraný prostriedok na dosiahnutie jeho cieľa. V tomto prípade možno ťažko popierať, že zavedenie definitívneho zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách v rámci Spoločenstva je prostriedkom na podporu starostlivosti o zvieratá a francúzska vláda sa o to ani nepokúša.

99. Treťou fázou pri prieskume proporcionality je posúdenie, či napadnuté ustanovenie ide nad rámec toho, čo je na dosiahnutie

70 — Pozri bod 22 týchto návrhov.

71 — Rozsudok z 12. júla 2001, Jippes, C-189/01, Zb. s. I-5689.

72 — Bod 85.

69 — Odôvodnenie č. 7 smernice.

jeho cieľa nevyhnutné. Je to práve táto fáza, v ktorej nadobúda najväčší význam obmedzená povaha súdneho prieskumu.

výrobkov na zvieratách, domnieva sa, že tento cieľ by mal byť uskutočňovaný bez toho, aby sa ustúpilo od požiadavky zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov.“ [neoficiálny preklad]⁷⁴

100. Z dokumentov predložených v priebehu legislatívneho procesu je zrejmé, že pri formulovaní napadnutého ustanovenia sa zákonodarca Spoločenstva usiloval dosiahnuť citlivú rovnováhu medzi požiadavkami ochrany zvierat a inými dotknutými záujmami, vrátane verejného zdravia a potreby rešpektovania medzinárodných záväzkov. Po posúdení množstva možností, vrátane možnosti uvedenej v návrhu Komisie, ktorý neobsahoval zákaz obchodovania, bolo po intenzívnych diskusiách ako najvyváženejšie zvolené napadnuté ustanovenie.⁷⁵ Vo svojej spoločnej pozícii Rada poznamenala, že:

101. V napadnutom ustanovení, ako aj v smernici 2003/15 ako celku sa nachádza množstvo príkladov, z ktorých je zrejmý záujem dosiahnuť túto rovnováhu, a konečné znenie predstavuje v tomto zmysle starostlivo uskutočnený kompromis.

„Hoci Rada súhlasí so zámérom zrušiť čím skôr aj testovanie zložiek kozmetických

102. Prvoradý záujem zaistiť verejnú bezpečnosť a ochrániť spotrebiteľov je zrejmý napríklad z článku 4a ods. 1, ktorý stanovuje, že zákazy v ňom obsiahnuté sa uplatnia bez toho, aby boli dotknuté všeobecné povinnosti týkajúce sa verejnej bezpečnosti vyplývajúce z článku 2.⁷⁶ Záujem chrániť verejnú bezpečnosť je naozaj prítomný v celom texte smernice 2003/15, vrátane ustanovenia upravujúceho výnimku zo zákazu v prípade dôvodných špecifických problémov ľudského zdravia⁷⁶, možnosti Komisie predložiť legislatívny návrh v prípade, ak došlo

73 — Napríklad Komisia zaujala v návrhu smernice uvedenom v poznámke pod čiarou 6, bod 2.3. odlišný postoj: „... bude potrebné, aby Európska únia uznala údaje pochádzajúce zo štúdií vykonávaných na zvieratách, ktoré možno využiť ako podporné údaje pre kozmetické výrobky/zložky. Takéto štúdie boli v každom prípade vykonané s cieľom splniť legislatívne požiadavky tretích krajín. Základom takéhoto prístupu je vzájomne uznanie — bolo by neprimerané, aby Európska únia požadovala opakovanie testov využívajúcich alternatívnu metódu, pretože by to vytvorilo prekážku obchodovania a mohlo ovplyvniť akýkoľvek priaznivý postoj k uznaniu európskych in vitro údajov. Tento prístup sa tiež bráni kritike, že nové právne opatrenia o testovaní na zvieratách v odvetví kozmetických výrobkov, ktoré sú v súlade s WTO, jednoducho „exportujú“ problém. Skutočnou iniciatívou je skôr získanie systémového uznania alternatívnych metód na celosvetovej úrovni.“ [neoficiálny preklad]

74 — Už citované v poznámke pod čiarou 7, bod 10.

75 — Pozri bod 12 týchto návrhov.

76 — Článok 4a bod 2.4.

k legalizácii alternatívnych testov⁷⁷, výslovného stanovenia neskorších termínov pre testy týkajúce sa toxicity opakovaných dávok, reprodukčnej toxicity a toxikokinetiky⁷⁸ a ustanovenia obsiahnutého v preambule, ktoré sa týka vypracovania usmernení, ktoré vypracuje Komisia po porade s členskými štátmi na zabezpečenie toho, aby pri posudzovaní údajov, že kozmetické výrobky neboli testované na zvieratách, boli uplatňované jednotné kritériá s cieľom vyhnúť sa uvádzaniu spotrebiteľov do omylu.⁷⁹

špecifické požiadavky malých a stredne veľkých podnikov brané do úvahy“. Okrem toho alternatívne metódy legalizované a prijaté na úrovni Spoločenstva sú okamžite zverejňované.⁸⁰ Zrejším cieľom týchto ustanovení je podpora podnikov Spoločenstva a zvýšenie transparentnosti.

104. V odpovedi na tvrdenie francúzskej vlády, ktoré sa týka údajného nedostatku dostupných alternatívnych metód stačí uviesť, že na základe všetkých dôkazov je zrejme, že zákonodarca si bol dobre vedomý stavu vývoja alternatívnych metód a že túto skutočnosť plne zohľadnil vo svojom konečnom kompromisnom riešení.⁸¹

103. Podobne je zo smernice zrejma snaha zohľadňovať v súvislosti s jej cieľmi ochrany zvierat a verejnej bezpečnosti aj záujmy kozmetických podnikov. Napríklad článok 9 smernice 76/768 v znení zmien a doplnení uvádza, že výročná správa, ktorú Komisia predkladá Parlamentu a Rade, obsahuje opis pokroku, ktorý Komisia dosiahla v jej úsilí získať od OECD prijatie alternatívnych metód legalizovaných na úrovni Spoločenstva a od nečlenských krajín uznanie výsledkov testov bezpečnosti vykonaných v Spoločenstve pri použití alternatívnych metód, ako aj opis „spôsobu, akým boli

105. Z uvedeného vyplýva, že napadnuté ustanovenie predstavuje zo strany zákono-

80 — Odôvodnenie č. 7.

81 — Pozri napríklad odôvodnenie č. 6, v zmysle ktorého by Komisia mala stanoviť usmernenia určené najmä malým a stredne veľkým podnikom na uľahčenie uplatnenia metód, ktoré nevyužívajú zvieratá pri posudzovaní bezpečnosti konečných kozmetických výrobkov. Pozri aj správu z marca 2004 o ustanovení termínov pre postupné ukončenie vykonávania testov na zvieratách na účely smernice o kozmetických výrobkoch, vyhotovenú ad hoc skupinou, ktorú vytvorila Komisia a ktorá pozostávala zo zástupcov odborov Komisie, zástupcov organizácií priemyslu, starostlivosti o zvieratá a združení spotrebiteľov a OECD, ktorá je sprístupnená na <http://pharmacos.eudra.org/F3/cosmetic/AnimalTest.htm>.

77 — Článok 4a bod 2.3.

78 — Článok 4a bod 2.1.

79 — Odôvodnenie č. 11.

darcu Spoločenstva starostlivo a dôkladne zvážení rovnováhu medzi dotknutými záujmami. Podľa môjho názoru a predovšetkým s prihliadnutím na obmedzenú povahu súdneho prieskumu, ktorý sa uplatní v tejto veci, to stačí na odmietnutie názoru francúzskej vlády, že napadnuté ustanovenie by malo byť zrušené pre porušenie zásady proporcionality.

107. Aby bolo možné odôvodniť uplatnenie zásady prevencie, musí byť predovšetkým preukázané, že údajné riziko je viac než hypotetické.⁸³

C — Zásada prevencie

106. Ako som pripomenul vo svojich posledných návrhoch vo veci Arnold André, Súdny dvor zhrnul podstatu zásady prevencie týmito slovami:

„V prípadoch, keď nie je možné s istotou určiť existenciu alebo rozsah údajného rizika v dôsledku nedostatočnej, nepresvedčivej alebo nepresnej povahy výsledkov alebo štúdií, ale pravdepodobnosť skutočného poškodenia verejného zdravia trvá v prípade, že sa riziko vyplní, odôvodňuje zásada prevencie prijatie obmedzujúcich opatrení.“⁸²

108. V prejednávanej veci sa francúzska vláda odvoláva na túto zásadu s cieľom spochybniť napadnuté ustanovenie z dôvodu, že predstavuje riziko pre verejné zdravie, pretože nie je isté, či budú v čase uvedenom v stanovených časových termínoch vyvinuté postačujúce alternatívne metódy.

109. Ako som už vysvetlil, smernica 2003/15, ako aj smernica 76/768 plne rešpektuje požiadavky verejnej bezpečnosti. Predovšetkým zákazy uvedené v článku 4a sú výslovne podriadené všeobecnej povinnosti členského štátu zabezpečiť, aby kozmetické výrobky, s ktorými sa obchoduje v rámci Spoločenstva, nemohli poškodiť ľudské zdravie v prípadoch použitia za obvyklých podmienok. Ako je uvedené v bodoch 100 až 102 týchto návrhov, je z tohto dôvodu cieľ verejnej bezpečnosti nepochybne zaručený. Keďže francúzska vláda nepredložila žiaden dôkaz „viac než hypotetického“ rizika pre verejné zdravie, musí byť toto tvrdenie odmietnuté.

82 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 59, bod 100, v ktorom sa cituje rozsudok z 23. septembra 2003, Komisia/Dánsko, C-192/01, Zb. s. I-9693.

83 — Rozsudok Arnold André, už citovaný v poznámke pod čiarou 59, bod 98.

D — *Zákaz diskriminácie*

110. Tvrdenia francúzskej vlády o zákaze diskriminácie vychádzajú zo správnosti domnienok, ktoré vyslovila s cieľom preukázať, že napadnuté ustanovenie je v rozpore s požiadavkami právnej istoty. Tieto domnienky som posúdil vyššie a dospel som k záveru, že sa zakladajú na nesprávnom výklade napadnutého ustanovenia.⁸⁴ Z rovnakých dôvodov je potrebné odmietnuť tvrdenia týkajúce sa zákazu diskriminácie.

E — *Obmedzenie slobodného výkonu zárobkovej činnosti*

111. Súdny dvor zhrnul zásadu slobodného výkonu zárobkovej činnosti v práve Spoločenstva vo veci *Metronome Musik*:

činnosti, ako aj právo vlastníť majetok súčasťou všeobecných zásad práva Spoločenstva. Tieto zásady však nie sú absolútne, ale musia byť vnímané v súvislosti s ich sociálnou funkciou. V dôsledku toho možno výkon práva vlastníť majetok a slobodu výkonu podnikateľskej alebo inej zárobkovej činnosti obmedziť pod podmienkou, že každé takéto obmedzenie skutočne zodpovedá cieľom všeobecného záujmu sledovaným Európskym spoločenstvom a nepredstavuje vo vzťahu k sledovanému cieľu neprimeraný a neznesiteľný zásah poškodzujúci samotnú podstatu zaručených práv...“⁸⁵

112. Ako je zrejmé z uvedeného úryvku, podstata analýzy týkajúcej sa obmedzení slobody výkonu zárobkovej činnosti a analýzy, ktorá je vykonávaná pri posudzovaní súladu so zásadou proporcionality, je podobná.⁸⁶

85 — Rozsudok *Metronome Musik*, už citovaný v poznámke pod čiarou 24, bod 21. Pozri aj rozsudky z 9. septembra 2004, *Španielsko a Fínsko/Parlament a Rada*, C-184/02 a C-223/02, Zb. s. I-07789, bod 52, a z 15. júla 2004, *Di Lenardo/Adriano I. Dilexport/Ministero Commercio con l'Estero*, C-37/02 a C-38/02, Zb.s. I-6911, bod 82.

86 — Ako to vyjadril generálny advokát Maduro vo svojich návrhoch vo veci *Panayotova a I.*, C-327/02, Zb. s. I-11055, „kritérium zásahu do podstaty práva nie je závislé len na rozboroch vplyvu obmedzujúcich opatrení na toto právo samotné. Závisí aj od cieľa, ktorý opatrenie sleduje, a vhodnosti opatrenia dosiahnuť ho. Hoci toto kritérium neukladá žiadny posudok o primeranosti alebo dokonca existencii menej reštriktívnej alternatívy (nevyhnutnosti) opatrenia, stále sa vyžaduje posúdenie vhodnosti alebo primeranosti prostriedkov a cieľov“. Bod 44.

„Podľa ustálenej judikatúry je sloboda výkonu podnikateľskej alebo inej zárobkovej

84 — Pozri body 71 až 87 týchto návrhov.

113. V dôsledku toho, hoci je nepochybné, že každý zákaz testovania alebo obchodovania s výrobkami pravdepodobne v určitom zmysle obmedzí zárobkovú činnosť, z dôvodov, ktoré som už podrobne uviedol⁸⁷, sa domnievam, že v prejednávanej veci nepredstavuje spôsobené obmedzenie neprimeraný zásah do slobody výkonu zárobkovej činnosti.

opatrení inštitúcií Spoločenstva.⁸⁸ Rovnako je nepochybné, že prejednávaná vec nepredstavuje ani jednu z výnimiek z tohto pravidla formulovaných Súdnym dvorom, a to situáciu, keď chcelo Spoločenstvo vykonať určitú povinnosť prevzatú v súvislosti s WTO, alebo situáciu, keď opatrenie Spoločenstva výslovne odkazuje na určité ustanovenie dohody WTO.⁸⁹

F — Význam práva WTO

114. Pokiaľ ide o uplatnené tvrdenia, ktoré sa týkajú súladu napadnutého ustanovenia s právom WTO, prvou otázkou, o ktorej je potrebné rozhodnúť, je rozsah, v akom možno tieto tvrdenia zohľadniť pri preskúvaní zákonnosti napadnutého ustanovenia.

115. Ako uznala aj francúzska vláda, Súdny dvor už rozhodol, že dohoda WTO a jej prílohy nepatria s prihliadnutím na ich povahu a štruktúru medzi predpisy, ktoré Súdny dvor zohľadňuje pri preskúvaní

116. V prejednávanej veci však francúzska vláda ako súčasť svojho návrhu na zrušenie napadnutého ustanovenia požaduje, aby Súdny dvor vyslovil, že zákaz obchodovania, ktorý obsahuje toto ustanovenie, je v rozpore s dohodou GATT. Francúzska vláda žiada Súdny dvor, aby takýto záver založil na tom, čo možno nazvať zásadou „jednotného výkladu“ tak, ako je vyjadrená v práve Spoločenstva. Táto zásada vo svojej pôvodnej podobe stanovuje, že „prednosť medzinárodných zmlúv, ktoré uzavrelo Spoločenstvo pred sekundárnou právnou úpravou Spoločenstva vyžaduje, aby bola táto právna úprava v čo najširšej možnej miere vykladaná v súlade s týmito zmluvami“.⁹⁰ Ako je zrejmé, ide o výraz zásady, že v prípadoch,

88 — Pozri rozsudky Portugalsko/Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 26, bod 47, a zo 14. decembra 2000, Dior a i., C-300/98 a C-392/98, Zb. s. I-11307, bod 43.

89 — Pozri rozsudky zo 7. mája 1991, Nakajima/Rada, C-69/89, Zb. s. 2069, bod 31, a Portugalsko/Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 26, bod 49.

90 — Rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, bod 52.

87 — Pozri body 88 až 105 týchto návrhov.

keď znenie sekundárnej právnej úpravy Spoločenstva pripúšťa viac než jeden výklad, by mal byť v čo najširšej možnej miere uprednostnený výklad, ktorý vedie k súladu týchto ustanovení so Zmluvou.⁹¹ Takto Súdny dvor rozhodol, že keďže je Spoločenstvo účastníkom dohody TRIPS, má povinnosť vykladať právnu úpravu ochranných známkov v čo najširšej možnej miere s prihliadnutím na znenie a účel tejto dohody.⁹²

118. To je však len doslovné znenie smernice. Ako poznamenala aj Rada, žiaden logický výklad nemôže viesť k záveru, že budú postačovať alternatívne metódy prijaté na úrovni OECD. Z tohto dôvodu nejde podľa môjho názoru v prejednávanej veci o prípad, keď by mal byť pri výklade ustanovenia uplatnený alternatívny, údajne „viac v súlade s GATT“ uskutočnený, výklad. Podstatou zásady jednotného výkladu je, ako som už uviedol vyššie, že ho možno uskutočňovať len „v čo najširšej možnej miere“ s prihliadnutím na doslovné znenie dotknutej právnej úpravy. Dodávam, že podľa môjho názoru sa francúzska vláda neusiluje o výklad smernice 2003/15, ale o jej zrušenie. Poznamenávam, že nepredložila žiadny možný výklad zákazu obchodovania, ktorý by podľa jej presvedčenia viedol k súladu s GATT.

117. V prejednávanej veci francúzska vláda tvrdí, že dôvod nesúladu medzi uvedeným ustanovením a GATT spočíva v samotnej povahe tohto ustanovenia, ktoré predstavuje zákaz obchodovania so všetkými výrobkami testovanými na zvieratách, ktoré využívajú inú metódu „ako alternatívnu v čase, keď už takáto alternatívna metóda bola legalizovaná a prijatá na úrovni Spoločenstva“.⁹³ Francúzska vláda tvrdí, že v tomto prípade ide o menej priaznivé zaobchádzanie v zmysle článku III ods. 4 GATT z dôvodu, že sa dovozcom do Spoločenstva ukladá povinnosť, aby ich alternatívne metódy boli legalizované na úrovni Spoločenstva.

119. V každom prípade ma tvrdenia uplatnené v prejednávanej veci nepresvedčili, že napadnuté ustanovenie je v rozpore s GATT. Z dôvodu, že tvrdenia francúzskej vlády v tomto smere neboli dostatočne podrobné, aby umožnili komplexné posúdenie tejto otázky, obmedzím sa na nasledujúce poznámky.

91 — Tamže.

92 — Rozsudok zo 16. novembra 2004, Anheuser-Busch, C-245/02, Zb. s. I-10989, bod 42; pozri tiež rozsudky zo 16. júna 1998, Hermès International, C-53/96, Zb. s. I-3603, a Dior a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 88.

93 — Článok 4a ods. 1. písm. a)

120. Pokiaľ ide o článok III ods. 4 GATT, hoci je podľa môjho názoru pravdepodobné, že pri súčasnom stave vývoja trhu možno kozmetické výrobky testované na zvieratách a výrobky takto netestované označiť z pohľadu spotrebiteľa za „podobné“⁹⁴, považujem za sporné tvrdenie, že požiadavka legalizácie alternatívnych metód na úrovni Spoločenstva vedie k menej priaznivému zaobchádzaniu s dovážanými kozmetickými výrobkami. Zatiaľ čo je nepochybné, že táto požiadavka nie je právne diskriminujúca a uplatňuje sa bez rozdielu na výrobcov Spoločenstva a výrobcov tretích krajín, rovnako sa mi nezdá celkom zrejmé, že by účinok takejto požiadavky v praxi viac sťažoval súťažnú pozíciu výrobcov tretích krajín než spoločností EÚ.⁹⁵ Tejto požiadavke ako podmienke obchodovania so svojimi výrobkami v rámci EÚ bude podliehať každá kozmetická spoločnosť. Nevidím dôvod, pre ktorý by mal byť proces získania súhlasu s danou alternatívnou metódou ťažší pre spoločnosti mimo EÚ (povedzme

v porovnaní so získaním tohto súhlasu na úrovni OECD), a ani francúzska vláda neuviedla žiadne tvrdenie, prečo by tomu tak malo byť.

121. Okrem toho podľa môjho názoru existujú presvedčivé tvrdenia, že požiadavka legalizácie alternatívnych metód na úrovni EÚ je opodstatnená v zmysle článku XX ods. 1 písm. b) GATT. Predovšetkým sa domnievam, že táto požiadavka spĺňa kritérium nevyhnutnosti v zmysle tohto ustanovenia. Na základe dôkazov, ktoré mám k dispozícii, považujem za ťažké predstaviť si, že EÚ mala k dispozícii iné opatrenie, ktoré by bolo považované za „zlučiteľnejšie“ s GATT v zmysle judikatúry GATT.⁹⁶

122. Hoci francúzska vláda trvá na tom, že požiadavka, aby alternatívne metódy boli legalizované na úrovni OECD by bola takýmto opatrením, je zrejmé, že zákonodarca Spoločenstva si bol tejto možnosti vedomý a odmietol ju, ako sa zdá na základe primeraných dôvodov, ako nedostatočne účinnú na dosiahnutie cieľa smernice. Z tohto dôvodu Komisia vo svojom návrhu z roku 2000 zdôraznila nevyhnutnosť prijatia

94 — Pozri zásady vysvetlené v správe odvolacieho orgánu vo veci Japonské alkoholické nápoje II, WT/DS.

95 — Pozri ďalej správu odvolacieho orgánu vo veci Kórea — rozličné opatrenia týkajúce sa hovädzieho mäsa, uvedenú v poznámke pod čiarou 28, bod 142, v ktorej odvolací orgán nariadil špeciálnej skupine, aby sa usilovala nájsť „základnú podstatu a účinok opatrenia“; správu vo veci US-FSC (článok 21.5 — ES), WT/DS108/AB/RW, prijatú 29. januára 2002, bod 215. Pokiaľ ide o príklad, keď bolo opatrenie, ktoré sa uplatňovalo bez rozdielu, považované za porušenie článku III ods. 4, pozri správu špeciálnej skupiny vo veci Canada-Provincial Liquor Boards (USA), BISD 39S/27, prijatú 18. februára 1992.

96 — Pozri napríklad správu odvolacieho orgánu vo veci Kórea — rozličné opatrenia týkajúce sa hovädzieho mäsa, uvedenú v poznámke pod čiarou 28.

alternatívnych metód na úrovni Spoločenstva takto:

„Hoci Komisia musí vynaložiť úsilie, aby presvedčila OECD, aby schválilo alternatívne metódy legalizované ECVAM, skúsenosť ukázala, že v niektorých prípadoch trvá schválenie existujúcich metód všetkými členmi OECD niekoľko rokov. Za tejto situácie z dôvodu morálneho významu, ktorý má starostlivosť o zvieratá, nie je možné čakať na takéto schválenie zo strany OECD. So zreteľom na existenciu alternatívnych metód, ktoré boli legalizované alebo odsúhlasené ako vedecky správne zo strany ECVAM a odsúhlasené Vedeckým poradným výborom ECVAM sa vyžaduje konanie na úrovni Spoločenstva. Z tohto dôvodu sa v navrhutej smernici uplatňuje nový prístup, podľa ktorého stačí na predloženie legislatívnych návrhov na testovanie kozmetiky v Európskej únii prijatie na úrovni Spoločenstva.“

USA-Shrimp, v ktorej odvolací orgán rozhodol, že svojvoľnú a neopodstatnenú diskrimináciu by predstavovala požiadavka, aby iné štáty prijali v podstate rovnaký osobitný regulačný program ako samotný člen bez skúmania vhodnosti tohto programu s prihliadnutím na podmienky týchto krajín.⁹⁷ V prejednáwanej veci však požiadavka schválenia na úrovni EÚ bola, ako som vysvetlil vyššie, prijatá v dobrej viere a predstavovala podľa názoru zákonodarcu Spoločenstva jediný účinný prostriedok na dosiahnutie cieľa smernice, ktorým je ochrana zvierat, a mala výslovný zámer dosiahnuť maximálne prijatie alternatívnych metód schválených EÚ na úrovni OECD.⁹⁸

124. Z týchto dôvodov by mali byť tvrdenia francúzskej vlády založené na údajnom rozpore s GATT podľa môjho názoru odmietnuté.

123. Z podobných dôvodov sa domnievam, že požiadavka prijatia na úrovni EÚ spĺňa podmienky uvedené v úvodnom ustanovení k článku XX v tom, že nepredstavuje prostriedok svojvoľnej alebo neopodstatnenej diskriminácie, alebo skryté obmedzenie medzinárodného obchodu. Na rozdiel od názoru francúzskej vlády sa domnievam, že v tomto sa prejednávaná vec líši od veci

97 — V tejto veci USA zaviazali svojich členov, aby prijali rovnaký regulačný program pre ochranu korytnačiek s cieľom vyvážať krevety do USA: správa odvolacieho orgánu týkajúca sa Spojených štátov — zákaz dovozu niektorých druhov kreviet a výrobkov z kreviet, uvedená v poznámke pod čiarou 29.

98 — Pozri napríklad znenie samotného článku 4a, ktorý obsahuje v každom ustanovení zákazu slovné spojenie „s príslušným ohľadom na vývoj legalizácie v rámci OECD“, článok 1 ods. 9 smernice, ktorý stanovuje, že výročná správa obsahuje tiež správu o pokroku dosiahnutom Komisiou v jej úsilí získať od OECD uznanie pre alternatívne metódy legalizované na úrovni Spoločenstva a od nečlenských krajín uznanie výsledkov testov bezpečnosti vykonaných v Spoločenstve pri použití alternatívnych metód, najmä v rozsahu dohôd o spolupráci medzi Spoločenstvom a týmito krajinami, odôvodnenie č. 10 smernice, ktorý stanovuje, že je potrebné podporovať uznanie alternatívnych metód vyvinutých na úrovni Spoločenstva zo strany nečlenských krajín a že Komisia a členské štáty podniknú všetky potrebné kroky, aby uľahčili schválenie takýchto metód zo strany OECD.

VI — Návrh

125. S prihliadnutím na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor:

1. Zamietol žalobu podanú Francúzskou republikou o neplatnosť článku 1 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/05/ES z 27. februára 2003 v rozsahu, v akom doplnil do smernice Rady 76/768/EHS z 27. júla 1976 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa kozmetických výrobkov nový článok 4a.
2. Zaviazal Francúzsku republiku na náhradu trov konania.